

Prikaz poslova špedicije u organizaciji intermodalnog prijevoza robe

Župan, Filip

Undergraduate thesis / Završni rad

2021

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, Faculty of Transport and Traffic Sciences / Sveučilište u Zagrebu, Fakultet prometnih znanosti**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:119:737857>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-10-15**

Repository / Repozitorij:

[Faculty of Transport and Traffic Sciences -
Institutional Repository](#)

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
FAKULTET PROMETNIH ZNANOSTI

FILIP ŽUPAN

PRIKAZ POSLOVA ŠPEDICIJE U ORGANIZACIJI
INTERMODALNOG PRIJEVOZA ROBE

ZAVRŠNI RAD

ZAGREB, 2021.

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
FAKULTET PROMETNIH ZNANOSTI
ODBOR ZA ZAVRŠNI RAD

Zagreb, 4. svibnja 2021.

Zavod: **Zavod za transportnu logistiku**
Predmet: **Špedicija**

ZAVRŠNI ZADATAK br. 6142

Pristupnik: **Filip Župan (0135252905)**
Studij: **Inteligentni transportni sustavi i logistika**
Smjer: **Logistika**

Zadatak: **Prikaz poslova špedicije u organizaciji intermodalnog prijevoza robe**

Opis zadatka:

Opisati i objasniti glavne poslove špedicije, te prikazati ulogu špeditera u organizaciji dopreme i otpreme robe intermodalnim prijevozom. Opisati i objasniti specifičnosti logističkih funkcija špedicije u odvijanju intermodalnog prijevoza robe u prometu s trećim zemljama. Izloženu materiju ilustrirati prikazom primjera iz prakse.

Mentor:

izv. prof. dr. sc. Ratko Stanković

Predsjednik povjerenstva za
završni ispit:

Sveučilište u Zagrebu
Fakultet prometnih znanosti

ZAVRŠNI RAD

**PRIKAZ POSLOVA ŠPEDICIJE U ORGANIZACIJI
INTERMODALNOG PRIJEVOZA ROBE
OUTLINE OF THE FREIGHT FORWARDING OPERATIONS IN
ORGANIZING INTERMODAL TRANSPORT**

Mentor: izv. prof. dr. sc Ratko Stanković

Student: Filip Župan

JMBAG: 0135252905

Zagreb, srpanj 2021.

SAŽETAK

Intermodalni prijevoz robe označuje kretanje robe nizom različitih načina prijevoza bez rukovanja teretom kad se mijenjaju načini prijevoza. Intermodalni način prijevoza robe praktičniji je zbog sve većeg obujma trgovine te je jeftiniji i ekološki prihvatljiviji. U ovom radu prikazani su općeniti poslovi špeditera, prednosti i nedostaci intermodalnog prijevoza, uloga špeditera u organizaciji takvog prijevoza te praktični prikaz organizacije intermodalnog prijevoza robe.

KLJUČNE RIJEČI: intermodalni prijevoz; špediter; jeftiniji; ekološki;

SUMMARY

Intermodal transport of goods means the movement of goods through a series of different modes of transport without handling cargo when modes of transport change. The intermodal mode of transport of goods is more practical due to the increasing volume of trade and is cheaper and more environmentally friendly. This paper presents the general business of freight forwarders, the advantages and disadvantages of intermodal transport, the role of freight forwarders in the organization of such transport and a practical presentation of the organization of intermodal transport of goods.

KEY WORDS: intermodal transport; forwarder; cheaper; ecological

Sadržaj

1. UVOD	1
2. Poslovi Špedicije	3
2.1. Tarifno-konjunktorni poslovi	4
2.1.1. Istraživanje tržišta i akvizicija.....	4
2.1.2. Ponude i ugovori.....	5
2.1.3. Stručni savjeti i informacije	6
2.1.4. Intradacija	6
2.1.5. Refakcije, komercijalne povlastice, agentske provizije	7
2.1.6. Reklamacije.....	7
2.2. Operativni poslovi	8
2.2.1. Primitak naloga (dispozicije) i pozicioniranje	9
2.2.2. Disponiranje	10
2.2.3. Zaključivanje teretnog prostora	10
2.2.4. Ugovaranje prijevoza i ispostavljanje prijevoznih isprava	11
2.2.5. Ugovaranje prekrcaja i skladištenja robe	12
2.2.6. Transportno osiguranje robe	12
2.2.7. Predaja robe na prijevoz i ukrcaj	13
2.2.8. Prihvat robe i iskrcaj	13
2.2.9. Angažiranje inspeksijskih službi	14
2.2.10. Zastupanje u carinskom postupku	14
2.2.11. Aviziranje.....	16
2.3. Specijalni poslovi špeditera.....	16

2.3.1. Kontrola kakvoće i količine robe	17
2.3.2. Uzimanje uzoraka	17
2.3.3. Praćenje transporta	18
2.3.4. Doleđivanje robe	18
2.3.5. Izdavanje garantnih pisama.....	18
2.3.6. Zastupanje u slučaju havarije	18
2.3.7. Naplata robe	20
2.3.7. Leasing poslovi.....	20
3. Značajke intermodalnog prijevoza robe	21
3.1. Analiza korištenja različitih vrsta prijevoza u Hrvatskoj	22
3.2. Korištenje intermodalnog prijevoza u EU	28
4. Uloga špeditera u organizaciji intermodalnoga prijevoza robe.....	32
4.1. Međunarodni savez špediterskih udruženja - FIATA.....	32
4.2. Incoterms	34
4.2.1. Pravila Incotermsa za bilo koji način prijevoza	35
4.2.2. Pravila za prijevoz na moru i unutarnjim vodama	37
4.3. Carinski sustav.....	38
5. praktični primjer organizacije intermodalnoga prijevoza robe	42
6. Zaključak	46
Literatura	47
popis slika.....	49
popis tablica.....	50
popis grafikona	51
Popis kratica	52
popis priloga	54

1. UVOD

Tema ovog rada je prikaz poslova špedicije u organizaciji intermodalnog prijevoza robe.

Za intermodalni prijevoz podrazumijeva se kretanje robe nizom različitih načina prijevoza bez rukovanja teretom kad se mijenjaju načini prijevoza. Takav način prijevoza neophodan je za današnja vremena kada raste trgovina i gdje se traži što ekonomičnije, sigurnije i jednostavnije prevoženje robe s jednog mjesta na drugo. Takav prijevoz najviše mogu ponuditi prijevoz željeznicom, unutarnjim plovnim putevima i pomorski prijevoz te je cilj rasteretiti cestovni prijevoz robe zbog sve više zagušenosti mreže, zagađenja i ekonomske neefektivnosti. Cestovni prijevoz se po mogućnosti pokušava koristiti samo za slučajeve dostava na kućni prag. Odgovornost špeditera je da pronađe, isplanira i provede najoptimalniju prijevoznu opciju koristeći svoje znanje. Njegova zadaća je uz navedeno još i zaključiti ugovor o prijevozu, ispunjavati potrebne prijevozne isprave, osigurati robu na prijevozu, sudejlovati u carinskim postupcima itd. Tu je zato potrebno veliko znanje špeditera te je poželjno da ima svoja manipulacijska i prijevozna sredstva kako bi bio konkurentan na tržištu.

Rad je podijeljen na šest cjelina:

1. Uvod
2. Poslovi špedicije
3. Intermodalni prijevoz robe
4. Špediter u ulozi organizatora intermodalnog prijevoza robe
5. Prikaz organizacije intermodalnog prijevoza robe u praksi
6. Zaključak

U drugom poglavlju objašnjeni su pojmovi špeditera i špedicije te su navedeni i objašnjeni glavni poslovi špeditera u koje spadaju tarifno-konjunktorni, operativni i specijalni poslovi.

U trećem poglavlju definiran je intermodalni prijevoz robe, navedeni su njegove prednosti i nedostaci te je analizirano statističkim metodama stanje korištenja raličitih vrsta prijevoza u Hrvatskoj i Europskoj Uniji temeljem podataka sa Državnog zavoda za statistiku i Eurostat-a.

U Četvrtom poglavlju se sastoji od podjela i definiranja FIATA i INCOTERMS dokumenata koji su potrebni špediteru za organiziranje intermodalnog prijevoza te je objašnjen carinski sustav.

U petom djelu se nalazi primjer organizacije intermodalnoga prijevoza iz prakse.

2. POSLOVI ŠPEDICIJE

Špediter je entitet koji djeluje kao posrednik između uvoznika i prijevoznika. Špediter je pojedinac ili tvrtka koja pomaže u organiziranju pošiljki pojedinaca ili korporacije da bih dobili teret ili robu od proizvođača. Špediteri ugovaraju prijevoznika ili više prijevoznika za kretanje robe. Osim toga, špediter pruža i druge logističke i pravne usluge kao priprema dokumentacije, rezervacija prijevoza robe, uređenje skladištenja i pomaganje pri carinjenju prijevozniku i pošiljatelju. [1]

Špediter kao nositelj prijevoznog pothvata mora koordinirati interakcije svih sudionika a to su: pošiljatelj, primatelj, prijevoznik(prijevoznici), osiguratelj, luka, robni terminali, carina, inspeksijske službe. On za vrijeme trajanja procesa mora kontrolirati pošiljku na čitavom prijevoznom putu. To predstavlja problem za samu špeditersku organizaciju jer sam špediter ne može biti svugdje prisutan te iz tog razloga neke djelove posla prenosi na međušpeditera koji realizira samo jedan dio posla špeditera, te na podšpeditera koji obavlja u cjelosti jedan špediterski posao koji mu je špediter zadao. [2]

Glavni špediterski poslovi dijele se na: [3]

- Tarifno-konjuktorni poslovi
- Operativni poslovi

Poslovi koji čine ove dvije funkcionalne cjeline u velikoj su mjeri povezani s ciljem povećanja produktivnosti i unaprjeđenja kvalitete i ponude usluga. Kod većih špediterskih tvrtka za pojedine skupine poslova u svojoj organizacijskoj strukturi imaju specijalizirane zasebne odjele ili sektore, npr: tarifno-konjuktorni odjel, odjel prodaje, odjel zbirnoga prometa, sektor uvoz-izvoz.

2.1. Tarifno-konjunktorni poslovi

Tarifno-konjunktorni poslovi obuhvaćaju sve aktivnosti koje špediter poduzima zbog: [3]

- Unaprjeđenja svoje tržišne pozicije
- Pružanja stručno-konzultativne pomoći svojim komitentima
- Pružanja stručne podrške operativnom sektoru tvrtke

Tarifno-konjunktorni odjel u stručnom smislu pokriva sve elemente špediterskih poslova, a sastavljen je od komercijalista, stručnjaka za pojedine vrste prijevoza i stručnjaka za carinska pitanja. Najvažniji tarifno-konjunktorni poslovi vezani uz sljedeće pojmove: [3]

- istraživanje tržišta i akvizicija
- ponude i ugovori
- stručni savjeti i informacije
- instradacija
- refakcije, komercijalne povlastice i agencijske provizije
- reklamacije

2.1.1. Istraživanje tržišta i akvizicija

S gledišta špeditera, istraživanje tržišta zapravo znači prikupljanje informacija o poslovnim aktivnostima subjekata ponude i potražnje prijevoznih kapaciteta. Subjekti ponude prijevoznih kapaciteta su terminali, robno-transportni centri, prijevoznici, luke itd., a subjekti potražnje prijevoznih kapaciteta su uvoznici i izvoznici. Brojni su potencijalni izvori poslovnih informacija, a neki od njih su: [3]

- neposredni kontakti sa subjektima ponude i potražnje prijevoznih kapaciteta,
- korespondenti u inozemstvu,
- osobni kontakti i poznanstva s poslovnim ljudima

- državne institucije i agencije te
- međunarodni sajmovi, prezentacije i organizirani skupovi poslovnih ljudi.

Prikupljene tržišne informacije predstavljaju osnovu za akviziciju, kao i za planiranje budućih poslovnih aktivnosti. [3]

Akvizicija predstavlja skup aktivnosti koje špediter poduzima radi privlačenja i pridobivanja novih komitenata i novih poslova. Izbor i način provedbe tih aktivnosti odražava njegovu poslovnu filozofiju kao i strategiju nastupa na tržištu. Temeljne pretpostavke za uspješnu akviziciju su: [3]

- istraživanje i praćenje tržišta,
- konkurentne cijene usluga,
- odgovarajući pristup potencijalnim korisnicima usluga,
- kvalitetna i cjelovita ponuda usluga špeditera te
- poslovni ugled špeditera

2.1.2. Ponude i ugovori

Ponuda za obavljanje špediterske usluge može se odnositi na određeni posao, primjerice uvoz ili izvoz određene pošiljke, a može biti i općenita, s uvjetima koji su primjenjivi na sve pošiljke određenog komiteta. Prihvatanje ponude od strane komitenta u formalno-pravnom i praktičnom smislu ima isti značaj kao i zaključenje ugovora, tj. obvezuje obje strane na primjenu uvjeta navedenih u ponudi. [2]

Ugovor o obavljanju špediterske usluge uređuje sve pojedinosti poslovnih odnosa špeditera i komitenta, a sadrži slijedeće osnovne elemente: [2]

- ugovorne strane,
- predmet ugovora,
- cijena i način obračuna,
- uvjeti plaćanja,
- datum stupanja na snagu, rok važnosti i otkazni rok,

- odredba o primjeni Općih uvjeta poslovanja međunarodnih otpremnika Hrvatske te
- pečat i potpis ovlaštenih osoba kod ugovornih strana

2.1.3. Stručni savjeti i informacije

Špediter je po prirodi svog posla vrstan poznavatelj i praktičar tehnologije prometa svih prometnih grana, kao i stručnjak za prometne, carinske te vanjskotrgovinske propise. Izuzev toga, špediter kroz svoje poslovanje ima stalan uvid u stanje ponude i potražnje na tržištu prijevoznih kapaciteta, kao i u aktualne uvjete odvijanja prijevoza roba u međunarodnom prometu. Zato je špediter nezaobilazan konzultant pri određivanju optimalnog prijevoznog rješenja, postavljanja vanjskotrgovinskog posla u domeni carinskih propisa, te izradi vanjskotrgovinskih poslova, što najčešće rezultira smanjenjem prijevoznih troškova i rizika koji iz prijevoza proizlaze, te povećanjem sigurnosti izvršenja preuzetih obveza glede isporuke odnosno preuzimanja robe. [2]

2.1.4. Intradacija

Intradacija je u suštini određivanje najoptimalnijeg prijevoznog puta i prijevoznog sredstva. Kako pravo i odgovornost određivanja načina prijevoza ima stranka koja plaća prijevozne troškove, intradacija je kod izvršenja kupoprodajnog ugovora podijeljena ugovorenim paritetom isporuke robe. Špediter obavlja intradaciju na temelju sljedećih elemenata: [3]

- pariteta isporuke,
- svojstva robe i ambalaže,
- roka isporuke odnosno preuzimanja robe,
- kalkulacija prijevoznih troškova,
- aktualnoga stanja ponude prijevoznih kapaciteta,
- aktualnih uvjeta u međunarodnom prometu i mogućnost izvršenja prijevoza na zadanoj relaciji i

- mogućih posebnih zahtjeva nalogodavca.

2.1.5. Refakcije, komercijalne povlastice, agentske provizije

Refakcija je povrat dijela ukupno plaćenih troškova prijevoza unutar određenog vremenskog razdoblja. Špediterima koji stalno otpremaju i dopremaju velike količine roba prijevoznici odobravaju određene komercijalne dobiti. Agentska provizija je naknada koju prijevoznik odobrava špediteru kao nagradu za zapošljavanje prijevoznih kapaciteta, kao nagradu za zapošljavanje prijevoznih kapaciteta. Ta naknada se obračunava u određenom postotku od ugovorene cijene prijevoza. [3]

2.1.6. Reklamacije

Nositelj prava iz ugovora o prijevozu ima pravo na povrat više naplaćenih prijevoznih troškova, kao i na naplatu drugih potraživanja koja su nastala temeljem ugovora o prijevozu kao što su gubitci i oštećenja robe, prekoračenje dostavnog roka itd.. Reklamacije željeznici u pravilu podnosi špediter, bez obzira je li sam nositelj prava iz ugovora o prijevozu ili ih podnosi na temelju punomoći, u ime i za račun komitenta. Zahtjev za vraćanje više naplaćenih prijevoznih troškova podnosi se u pisanom obliku, Službi za kontrolu prihoda Željezničke uprave. U privitku zahtjeva prilažu se sljedeće isprave: [3]

- kopija teretnog lista, frankaturni način i druge isprave koje služe kao dokaz o plaćenim troškovima koje je platio pošiljalatelj,
- teretni list i druge isprave o plaćanju prijevoznih troškova ako ih je platio primatelj,
- naziv tvrtke, adresu i broj računa na koji valja obaviti uplatu.
- sve druge isprave kojima se dokazuje opravdanost reklamacije te dokaze o vrijednosti robe, o mjestu i o vremenu njezine predaje na prijevoz.

Isto se odnosni na druge prometne grane kada u slučaju nepravilnosti špediter podnosi protest u ime svojega komitenta.

2.2. Operativni poslovi

Operativne poslove špediter obavlja u izvršenju komitentovoga naloga, odnosno pri otpremi i dopremi robe u međunarodnom prometu. [3]

Strukturu operativnih poslova čini niz funkcionalnih skupina radnja u kronološkom slijedu koje su vezane uz pojedine faze izvršenja komitentovoga naloga tj. pojedine faze prijevoznoga pothvata. Svaka radnja koju špediter poduzima proizlazi iz njegove uloge u prijevoznom procesu, dok je sam sadržaj i redoslijed tih radnja određen smjerom kretanja robe, tj. vrstom vanjskotrgovinskog posla. Struktura operativnih poslova može se podijeliti na: [3]

1. Prema špediterovoj ulozi u prijevoznom pothvatu:
 - Primitak naloga i pozicioniranje
 - Disponiranje
 - Zaključivanje prijevoznih kapaciteta
 - Ugovaranje prijevoza i ispostavljanje prijevoznih isprava
 - Ugovaranje prekrcaja i skladištenja
 - Osiguranje robe u prijevozu
 - Predaja robe na prijevoz i ukrcaj
 - Prikvat robe i iskrcaj
 - Angažiranje inspeksijskih služba
 - Aviziranje komitenta
 - Zastupanje u carinskom postupku
2. Prema smjeru kretanja robe, odnosno vrsti vanjskotrgovinskoga posla
 - Poslovi dopreme, odnosno uvoza
 - Poslovi otpreme, odnosno izvoza
 - Poslovi provoza
 - Sajamski poslovi

2.2.1. Primitak naloga (dispozicije) i pozicioniranje

Špediter sve poslove u vezi s dopremom odnosno otpremom robe obavlja na temelju naloga odnosno dispozicije. Ako je riječ o trgovini između zemalja EU-a, gdje promet robe ne podliježe carini i carinskim formalnostima, nalog špediteru ne uključuje obavljanje carinskog zastupanja, već se odnosi samo na organizaciju prijevoza i poslove u vezi s tim primjerice organizacija ukrcaja, iskrcaja, prekrcaja, skladištenja, pakiranja, transportno osiguranje robe i sl. [3]

Osnovni podatci koje komitent treba navesti u svojem nalogu, odnosno dispoziciji su: [3]

- Podatci o komitentu i mjestu isporuke robe te podatci o pošiljatelju (stranom dobavljaču) i mjestu preuzimanja robe: naziv i adresa tvrtke, broj telefona, e-mail adresa, ime odgovorne osobe i dr.
- Podatci o komitentu i mjestu preuzimanja robe te podatci o primatelju i mjestu isporuke robe: naziv i adresa tvrtke, broj telefona, e-mail adresa, ime odgovorne osobe i dr.
- Podatci o robi: trgovački naziv na hrvatskom i na stranom jeziku, vrijednost, količina, broj paleta i način pakiranja.
- Paritet isporuke prema INCOTERMSU.
- Podatci o instradaciji
- Podatci o osiguranju
- Podatci o vrsti carinskog postupka, mjestu carinjenja i načinu plaćanja carinskog duga
- Popis dokumenata dostavljenih u pravitku

Primitak naloga špediter potvrđuje u elektroničkoj formi, navodeći broj pozicije pod kojim će voditi predmetnu pošiljku. Taj postupak se naziva pozicioniranje, a potreban je jer špediter svakodnevno otprema odnosno doprema velik broj pošiljaka, pa bih be evidencije bilo nemoguće upravljati mnoštvom podataka koji su vezani uz svaku pošiljku. [3]

2.2.2. Disponiranje

Pojam disponiranje podrazumijeva davanje naloga i uputa koji su nužni za praktičnu provedbu prijevoza subjektima koji su u to neposredno uključeni. Dok se pri instradaciji pošiljkama određuju svi elementi bitni za izvršenje prijevoza, disponiranje ponajprije znači koordinaciju uključenih subjekata radi pravodobnoga postupanja. Kod disponiranja svrha je da relevantni sudionici prijevoza dobiju odgovarajuće instrukcije u skladu s instradacijom kako bi se prijevoz odvijao neometano, bez nepotrebnih zastoja i u utvrđenim rokovima. Uz to treba voditi računa da ugovoreni paritet isporuke i dispozicija komitenta određuju špediteru u kojem se dijelu prijevoznog pothvata on pojavljuje kao organizator prijevoza i kao takav preuzima odgovornost. [3]

Pri dopremi robe iz inozemstva, špediter mora dati transportne instrukcije pošiljatelju koje se šalju putem elektroničke pošte. Transportne instrukcije nužne su ponajprije radi usklađivanja termina postavljanja prijevoznog sredstva na ukrcaj sa spremnošću robe za prijevoz. Pošiljatelj je dužan postupiti u skladu s primljenim transportnim instrukcijama te nakon obavljane otpreme robe o tome izvijestiti špeditera i dostaviti tražene podatke. [3]

2.2.3. Zaključivanje teretnog prostora

U svezi s prethodno obavljenom instradacijom, špediter treba pravodobno na tržištu prijevoznih kapaciteta odabrati najpovoljnijeg prijevoznika i zaključiti (rezervirati) potreban teretni prostor za odgovarajući termin ukrcaja, odnosno otpreme. Radnje koje se pritom obavljaju i prateći dokumenti ovise o prometnoj grani prijevoza robe. [3]

U pomorskom prijevozu prostor se zaključuje prostor se zaključuje Zaključnicom broskog prostora (eng. Cargo Booking). Zaključnica sadrži podatke o krcatelju, podatke o brodaru i njegovom agentu, naziv broda, prijevozni put, ukrcajna i iskrcajna luka, termin ukrcaja. U slobodnoj plovidbi, brodski se prostor zaključuje ugovorom između brodara i špeditera. U unutarnjoj linijskoj plovidbi prostor se zaključuje u lučkom skladištu, bez prethodne rezervacije, a u slobodnoj plovidbi isto kao u pomorskom prijevozu. U zrakoplovnom prijevozu špediter najavljuje aviopošiljku službi robnog prometa

aviokompanije u zračnoj luci otpreme. Vagonske se pošiljke otpremaju uz prethodnu narudžbu vagona. Špediter će prema potrebi odabrati i naručiti odgovarajuće vagone koji se naručuju vagonskom narudžbenicom koju pošiljatelj treba ispuniti i predati na otpremnom kolodvoru. Zaključivanje teretnog prostora u cestovnom prijevozu odvija se na način da špediter uputi prijevozniku upit za prijevoz robe u kojem navodi termin ukrcaja, mjesto ukrcaja i iskrcaja, opis robe i po potrebi druge podatke. Na upit prijevoznik daje ponudu s cijenom i uvjetima plaćanja. Ako špediteru ponuda odgovara, on daje prijevozniku narudžbu kamionskog prijevoza. [3]

2.2.4. Ugovaranje prijevoza i ispostavljanje prijevoznih isprava

Ugovaranje prijevoza za špeditera je preduvjet za izvršenje svog osnovnog zadatka, a to je otprema odnosno doprema robe. Zaključivanjem ugovora o prijevozu, špediter prema prijevozniku najčešće nastupa u svoje ime, a za račun komitenta te u tom smislu može biti naveden kao pošiljatelj u prijevoznj ispravi. Špediter se također u prijevoznj ispravi može pojaviti kao primatelj, odnosno stranka koju se obavješćuje o prispjeću robe. Praktični razlozi za to su višestruki: [3]

- tehničko-tehnološki – špediter stječe prava i obveze pošiljatelja odnosno primatelja robe te na temelju toga može u svoje ime obavljati sve potrebne radnje.
- komercijalni – na temelju ugovora koji su zaključeni s prijevoznicima o refakcijama i povlasticama na prevoznini, špediter može za svoje komitente osigurati niže cijene prijevoza.

U pomorskom prijevozu prijevozna isprava robe je brodska teretnica (eng. Bill of lading), dok je unutarnoj plovidbi to teretni list. Prijevozna isprava u međunarodnom zrakoplovnom prijevozu je zrakoplovni teretni list (AWB – Air Waybill). U međunarodnom željezničkom prometu prijevozna isprava je teretni list za međunarodni promet. Željeznički teretni list (CIM) je propisan Konvencijom o međunarodnim prijevozima željeznicama (COTIF). U međunarodnom cestovnom prijevozu robe prijevozna isprava je teretni list za međunarodni promet. Teretni list je propisan Konvencijom o ugovoru za međunarodni

prijevoz robe cestom (CMR). Teretni list treba ispuniti pošiljatelj prije ukrcanja robe. Nakon ukrcanja prijevoznik ovjerava teretni list i vraća primjerak koji je za pošiljatelja, čime potvrđuje da je preuzeo robu odnosno da je ugovor o prijevozu zaključen. [3]

2.2.5. Ugovaranje prekrcaja i skladištenja robe

Poslovi prekrcaja i skladištenja funkcionalni su dio procesa dopreme odnosno otpreme roba. U tehnološkom i organizacijskom smislu, uloga ovih poslova sastoji se od: [3]

- obavljanje početno-završnih operacija,
- organizacija intermodalnog prijevoza- Prelaskom transportno-manipulacijskih jedinica s prijevoza u jednoj na prijevoz u drugoj prometnoj grani uvjetuje usputni prekrcaj u mjestima koja su za to tehničko-tehnološki i organizacijski osposobljena.,
- terminsko usklađenje pojedinih faza prijevoza i
- organizacija zbirnog prometa.

U organizaciji otpreme odnosno dopreme roba, kada za to postoji potreba, špediter ugovara obavljanje ovih usluga sa za to specijaliziranim poduzećima. Međutim, mnoga suvremena špediterska poduzeća raspolažu vlastitom infrastrukturom i transportno-manipulacijskim sredstvima, kojima samostalno obavljaju usluge prekrcaja i skladištenja, bilo za svoje operativne potrebe ili time nadopunjuju ponudu svojih usluga. [3]

2.2.6. Transportno osiguranje robe

Transportno osiguranje robe nije obvezatno. Špediter osigurava robu samo ako je komitent u dispoziciji to izričito zatražio. U tom smislu komitent treba navesti vrijednost osiguranja, relaciju i osigurane rizike. Ako komitent nije naveo koje rizike treba osigurati, špediter je dužan osigurati samo osnovne transportne rizike. [3]

Špediter zaključuje ugovor o osiguranju u ime i za račun komitenta. Postupak se sastoji u tomu da špediter podnese osiguravatelju prijavu osiguranja sa podacima potrebnim za osiguranje kao što su naziv i sjedište osiguranika, opis robe i ambalaže, nadnevak otpreme itd. Temeljem primljene prijave osiguranja, osiguravatelj obračunava premiju osiguranja, izdaje policu osiguranja i dostavlja ju špediteru. Izdavanjem police, osiguravatelj potvrđuje da je ugovor o osiguranju zaključen. [3]

U slučaju nastanka štete, osiguranik mora o tome odmah obavijestiti osiguravatelja, odnosno njegovog zastupnika u mjestu gdje je šteta nastala, te poduzeti mjere zbog sprječavanja daljnjeg oštećenja osiguranog predmeta. Također, osiguranik je dužan sačuvati regresno pravo osiguratelja prema štetniku. Kako je korisnik osiguranja stvarni vlasnik robe, špediter podnosi odštetni zahtjev u njegovo ime i za njegov račun. Pri podnošenju odštetnog zahtjeva, špediter treba prezentirati osiguravatelju sve podatke i dokumentaciju temeljem kojih se mogu utvrditi sve relevantne okolnosti štetnog događaja, kao i veličina štete. [3]

2.2.7. Predaja robe na prijevoz i ukrcaj

Uloga špeditera u predaji robe na prijevoz, odnosno predaji robe prijevozniku, sastoji se u obavljanju funkcija pošiljatelja, odnosno krcatelja, bilo da to radi u svoje ime ili u ime pošiljatelja (komitenta). Roba koja se predaje na prijevoz mora biti spremna za prijevoz, odnosno mora biti upakirana u transportnu ambalažu i predana prijevozniku kako to nalažu propisi prometne grane kojom se prevozi. Dokumenti i radnje koje špediter pritom obavlja ovise o prometnoj grani i tehnologiji prijevoza i ukrcaja, svojstvima robe, te o mogućim posebnim zahtjevima komitenta. [3]

2.2.8. Prihvat robe i iskrcaj

Uloga špeditera u prihvaćanju robe sastoji se u obavljanju funkcija primatelja, te organizaciji daljnje otpreme, tj. dostave robe primatelju. Iz tehničko-tehnoloških razloga, u prijevoznj ispravi često se kao primatelj navodi špediter ili ako prijevozna isprava glasi na stvarnog primatelja (korisnika robe), navodi se špediter kojeg treba izvjestiti o prispjeću robe. Prilikom obavljanja iskrcaja i prihvata robe špediter nastupa kao primatelj ili stranka koju se izvještava o prispjeću robe. Robu je dužan iz prijevoznog sredstva iskrcati primatelj. Sam postupak kod iskrcaja, prihvata robe, te daljnja otprema primatelju, razlikuju se ovisno o prometnoj grani i tehnologiji prijevoza robe. [3]

2.2.9. Angažiranje inspekcijskih službi

Za uvoz i provoz roba određene vrste i namjene potrebno je odobrenje nadležnog ministarstva, odnosno nadležna inspekcijska služba je propisala kontrolu robe, koja se zavisno o vrsti robe obavlja odmah na graničnom prijelazu ili u mjestu carinjenja robe. Prijevoz pošiljaka takvih roba usmjerava se preko onih graničnih prijelaza na kojima su ustrojene odgovarajuće inspekcijske službe: [3]

- sanitarna inspekcija- kontrola pošiljke namirnica i predmeta opće uporabe.,
- veterinarska inspekcija- kontrolira pošiljke životinja, životinjskih proizvoda i drugih pošiljaka životinjskog podrijetla.
- fitosanitetska inspekcija- kontrolira pošiljke bilja i biljnih proizvoda te drva i proizvoda šumarstva.

2.2.10. Zastupanje u carinskom postupku

U postupku carinjenja sa stranom robom špediter zastupa svog komitenta, tj. nastupa kao njegov opunomoćenik. Nalog i ovlaštenje za zastupanje u postupku kod carinarnice

špediter dobiva dispozicijom komitenta. Zastupanje u smislu Carinskog zakona može biti izravno (opunomoćenik djeluje u ime i za račun druge osobe) ili neizravno (opunomoćenik djeluje u svoje ime, a za račun druge osobe). Za obavljanje poslova u svezi s carinjenjem robe, špediter mora imati odobrenje Ministarstva financija. [3]

Potrebno je naglasiti da osim korisnika carinskog postupka i špediter odgovara za istinitost podataka koji se navode u svrhu obavljanja carinskog postupka, prije svega za ispravno svrstavanje robe prema carinskoj tarifi i obračun cijene. Pravodobnim i stručnim obavljanjem poslova u svezi s carinjenjem robe špediter ispunjava svoje funkcije na tri razine: [3]

- tehnološka razina - koja omogućuje nesmetano odvijanje prijevoza robe, bez zastoja i u ugovorenim rokovima,
- komercijalna razina - koja omogućuje smanjenje prijevoznih troškova, zbog izbjegavanja nepotrebnih prekrajnih manipulacija i skladištenja robe i
- financijska razina - kojom osigurava uredno izvršenje carinskih obveza prema državnom proračunu, a svojim komitentima pruža usluge kratkoročnog financiranja, što mnogi uvoznici koriste u svrhu održavanja likvidnosti

U pomorskom prometu, unutarnjoj plovidbi i zračnom prometu prijevoznik, odnosno njegov agent, prijavljuje robu carinirnici na graničnom prijelazu. U željezničkom prometu robu preveženu iz treće zemlje pograničnoj carinirnici prijavljuje prijevoznik ili špediter. U cestovnom prometu robu koja je prispjela na granični prijelaz špediter prijavljuje graničnoj carinirnici. [3]

2.2.11. Aviziranje

Pod pojmom aviziranje smatra se izvješćivanje komitenta o izvršenju pojedinih faza dopreme, otpreme, odnosno provoza robe. Radnje o kojima špediter izvješćuje komitenta su primjerice: [3]

- predaja robe na prijevoz
- prelazak granice,
- prispjeće robe u luku, željezničku postaju ili terminal,
- prispjeće u krug carinarnice i carinjenje robe,
- prekrcaj i daljnja otprema
- termin iskrcaja...

Osim samog izvješćivanja komitenta o kretanju pošiljke, aviziranje je bitno zbog pravodobnog poduzimanja svih radnji koje su neophodne za nesmetano odvijanje prijevoza, te za prihvrat robe. [3]

2.3. Specijalni poslovi špeditera

Specijalni poslovi špeditera su oni koje špediter obavlja u manjem obujmu kako bi upotpunio skupinu usluga koje pruža.

U specijalne poslove ubrajaju se:

- kontrola kakvoće i količine robe
- uzimanje uzoraka
- praćenje transporta
- doleđivanje
- izdavanje garantnih pisama
- zastupanje u slučaju havarije

- naplata robe
- leasing poslovi

2.3.1. Kontrola kakvoće i količine robe

Kontrola kakvoće robe provodi se kod sirovina i poluproizvoda, dok to tehničku robu industrijske proizvode (npr. TV uređaji, mobiteli, hi-fi uređaji) ista nije potrebno, jer takvi proizvodi imaju garanciju proizvođača, ateste ovlaštenih instituta ili izvršenu homologaciju. Kontrolu kakvoće mogu provoditi samo ovlaštene institucije ili tvrtke koje imaju odgovarajući prostor, opremu i stručni kadar, ali to može provoditi i špediter ako zadovoljava navedene uvjete i ima odobrenje nadležnog državnog organa. Kontrola kakvoće robe provodi se temeljem ugovora o provođenju kontrole između zainteresiranih stranaka i kontrolne organizacije pa se zato takav postupak naziva ugovornom kontrolom kakvoće. Uz ugovornu kontrolu kakvoće postoji i neugovorena kontrola koju propisuje država radi zaštite svojih proizvođača i kupaca. Na temelju izvršene kontrole, kontrolna organizacija izdaje certifikat o kakvoći robe. U slučaju da jedna ili obje stranke nisu zadovoljne certifikatom, mogu ga pobijati i zahtijevati ponovnu kontrolu ili vještačenje kako bi se utvrdila stvarna kakvoća robe. Kontrola kakvoće vrši se brojenjem, vaganjem, mjerenjem i sl. [3]

2.3.2. Uzimanje uzoraka

Uzimanje uzoraka mogu obavljati samo stručne osobe i ovlaštene za takvu vrstu poslova. Pod uzorkom se podrazumijeva manja količina robe uzeta iz neke pošiljke, koja je potrebna za utvrđivanje stanja cjeline. [3]

Uzorci se ne smiju uzimati tijekom putovanja, odnosno na usputnim postajama, nego samo na početnim ili završnim točkama putovanja ili na mjestu koje je ugovoreno za uzimanje uzoraka. Postupku uzimanja uzoraka moraju biti nazočni: osoba koja je ovlaštena za uzimanje uzoraka, predstavnik prijevoznika, carinik, a mogu biti prisutne i druge zainteresirane osobe. O provedbi postupka uzimanja uzoraka vodi se zapisnik koji

potpisuju navedene tri osobe, uzorci se pakiraju, pečate i otpremaju na mjesto gdje će se utvrđivati kakvoća robe. [3]

2.3.3. Praćenje transporta

Na zahtjev komitenta može se organizirati praćenje transporta. To se provodi za visokovrijedne terete, specijalne (vangabaritne) terete, opasne terete i pri prijevozu živih životinja ako prijevoz traje dulje od osam sati. Pri praćenju željezničkih vagona, jedan pratitelj može pratiti najviše tri vagona, a u cestovnom prometu, ovisno o dužini kolone ili broju vozila, može biti jedan do najviše tri pratitelja u posebnim automobilima. [3]

2.3.4. Doleđivanje robe

Doleđuje se lako pokvarljiva roba koja se prevozi interfrigo vagonima željeznicom. Postupak doleđivanja može se provoditi samo u željezničkim postajama koje imaju specijalne uređaje za doleđivanje i carinsku ispostavu. Postupku doleđivanja uz osobu koja ga provodi, obvezno je nazočan carinski radnik, a može biti nazočan i predstavnik špeditera ili druga zainteresirana stranka. [3]

2.3.5. Izdavanje garantnih pisama

Špediter može izdati garantno pismo u slijedećim slučajevima: [3]

- U pomorskom prijevozu ako postoje primjedbe na teret a da ne postoji bitan utjecaj na kakvoću i količinu robe pa da špediter može izdati garantno pismo na temelju kojega će se ishoditi čista teretnica.
- U slučaju kada roba stigne na odredište prije dokumentacije kako bi se mogla obaviti primopredaja između prijevoznika i primatelja.

2.3.6. Zastupanje u slučaju havarije

U pomorskom pravu, a također u pravu unutarnje plovidbe, razlikuju se dvije vrste havarije: generalne (zajedničke) i partikularne (zasebne). Zasebna havarija je svako oštećenje ili gubitak koji se dogodio brodu ili teretu nastupom događanja, koji je imao štetan utjecaj na brod ili teret, prikaz takve havarije nalazi se na slici 1. Štetu snosi onaj čija je stvar nastupom događaja oštećena. Generalna havarija je šteta ili trošak koji je zapovjednik broda razumno i namjerno nanio brodu ili ukrcanom teretu u cilju spašavanja broda i tereta od istodobne i ozbiljne zajedničke opasnosti. Tako učinjene štete i troškove nadoknađuju zajednički svi interesenti koji su sudjelovali u tom pomorskom pothvatu, razmjerno koristi koju su od toga imali. [3] Prikaz havarije nalazi se na slici 1.

Slika 1. Havarija kontejnerskog broda

Izvor: [4]

2.3.7. Naplata robe

Naplata robe naziva se i naplata pouzećem. To je realizacija posla tijekom isporuke paketa i manjih pošiljaka pri čemu špediter ima zadaću otpremiti pošiljku do primatelja i prilikom primopredaje naplatiti vrijednost robe. Špediteri tu naplatu najčešće realiziraju preko svojih korespondenata u inozemstvu, koji prispjelu pošiljku dostavljaju primatelju na njegovu adresu i naplaćuju fakturirani iznos. Glavnom špediteru za realizaciju i ustupanje dijela posla korespondent isplaćuje proviziju. [3]

2.3.7. Leasing poslovi

Pod leasingom prijevoznih sredstava i kontejnera podrazumjeva se sklapanje ugovora o leasingu, tj. uporabi tih sredstava uz plaćanje naknade za leasing, koja se sastoji od troškova leasinga, amortizacije prijevoznog sredstva i dobiti leasing kompanija. Danas se u svijetu u vlasništvu leasing kompanija nalazi preko 60 % svih transportnih sredstava. [3]

3. ZNAČAJKE INTERMODALNOG PRIJEVOZA ROBE

„Intermodalni prijevoz robe je kretanje robe nizom različitih načina prijevoza bez rukovanja teretom kad se mijenjaju načini prijevoza“. [5]

Razlozi nastanka i razvoja intermodalnog prijevoza su: [5]

- bolja iskoristivost onog oblika prijevoza koji po svojim eksploatacijsko-tehničkim značajkama je najpogodniji za konkretan prometni zahtjev,
- potreba za povezivanjem velikog broja prostorno rasprostranjenih pošiljatelja i primatelja robe,
- veliki troškovi prijevoza po jedinici pojedinih vrsta prometa,
- zaštita životne sredine tijekom prijevoza opasnih materijala i od negativnog utjecaja cestovnog prometa,
- povećanje razine pouzdanosti isporuke,
- lakše obilježavanje, identificiranje i praćenje robe

Prednosti intermodalnog prijevoza robe je da se korištenjem intermodalnog prijevoza tvrtka može smanjiti vrijeme isporuke. Tvrtka može koristiti najbrži način prijevoza na velike udaljenosti. Korištenjem kontejnera također omogućuje učinkovit prijenos robe iz jednog načina prijevoza u drugi što skraćuje vrijeme utovara i istovara te pridonosi bržoj isporuci.

Niži su troškovi te su cijene također predvidljivije što cijeli intermodalni transfer čini jeftinijim. Odabir željezničkog načina također je dobar način za smanjenje troškova, jer troši manje goriva dok putuje na značajnoj udaljenosti.

Korištenjem brodova i vlakova povećani je kapacitet, budući da većina industrija koristi intermodalni prijevoz, relativno je bitno osigurati povećani kapacitet.

Korištenjem kontejnera, prikazan na slici 2., povećana je sigurnost robe tijekom cijelog putovanja. Također im nije potrebno rukovanje tijekom prebacivanja između vrsta prijevoza. Kontejneri su poput skladišta i ograničavaju rizik od oštećenja robe, te nitko nema pristup robi dok je u tranzitu. Korištenje spremnika također smanjuju se šanse za

krađom. Također, kontejner je također uvijek pod nadzorom, za razliku od prekomjerne pošiljke, pružajući tako najveću sigurnost robe. [6]

Slika 2. 20 stopni kontejner

Izvor: [7]

3.1. Analiza korištenja različitih vrsta prijevoza u Hrvatskoj

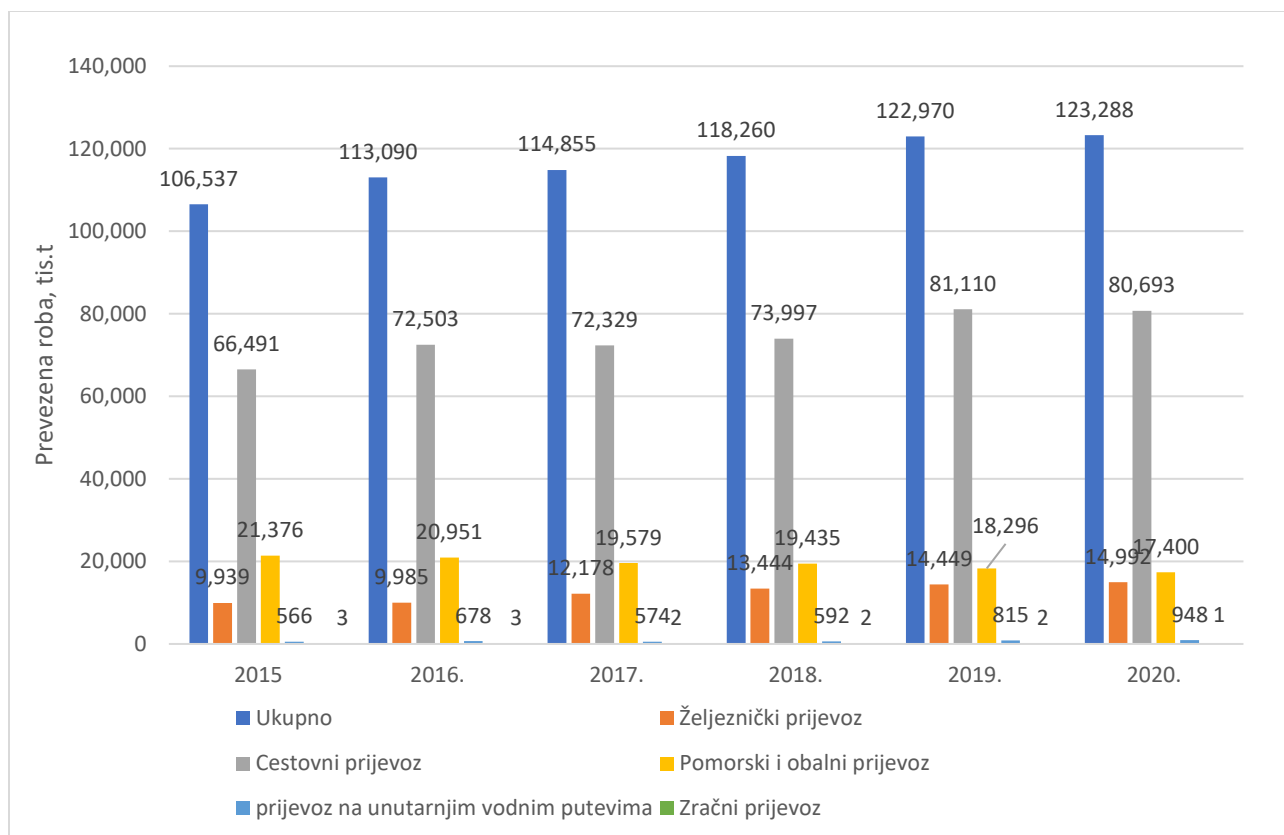
Tablicom 1. Prikazane su vrijednosti prevežene robe u tonskim kilometrima tisućama tona tereta prema različitim granama prijevoza. Cestovni promet je najzastupljeniji što se želi izbjeći ali se bilježi rast željezničkog prijevoza te prijevoza na unutarnjim plovnim putevima.

Tablica 1. Prikaz prevožene robe različitim vrstama prijevoza u RH

	Godina	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.
Ukupno	prevezena roba, tis. t	106,537	113,090	114,855	118,260	122,970	123,288
	tonski kilometri, mil.	136,627	128,569	124,764	124,394	119,053	110,943
Željeznički prijevoz	prevezena roba, tis. t	9,939	9,985	12,178	13,444	14,449	14,992
	tonski kilometri, mil.	2,183	2,160	2,592	2,743	2,911	3,279
Cestovni prijevoz	prevezena roba, tis. t	66,491	72,503	72,329	73,997	81,110	80,693
	tonski kilometri, mil.	10,439	11,337	11,833	12,635	12,477	12,254
Pomorski i obalni prijevoz	prevezena roba, tis. t	21,376	20,951	19,579	19,435	18,296	17,400
	tonski kilometri, mil.	122,223	113,103	108,193	106,655	101,937	93,437
Prijevoz na unutarnjim vodnim putovima	prevezena roba, tis. t	566	678	574	592	815	948
	tonski kilometri, mil.	40	45	34	44	51	57
Zračni prijevoz	prevezena roba, tis. t	3	3	2	2	2	1
	tonski kilometri, mil.	2	2	2	2	2	1

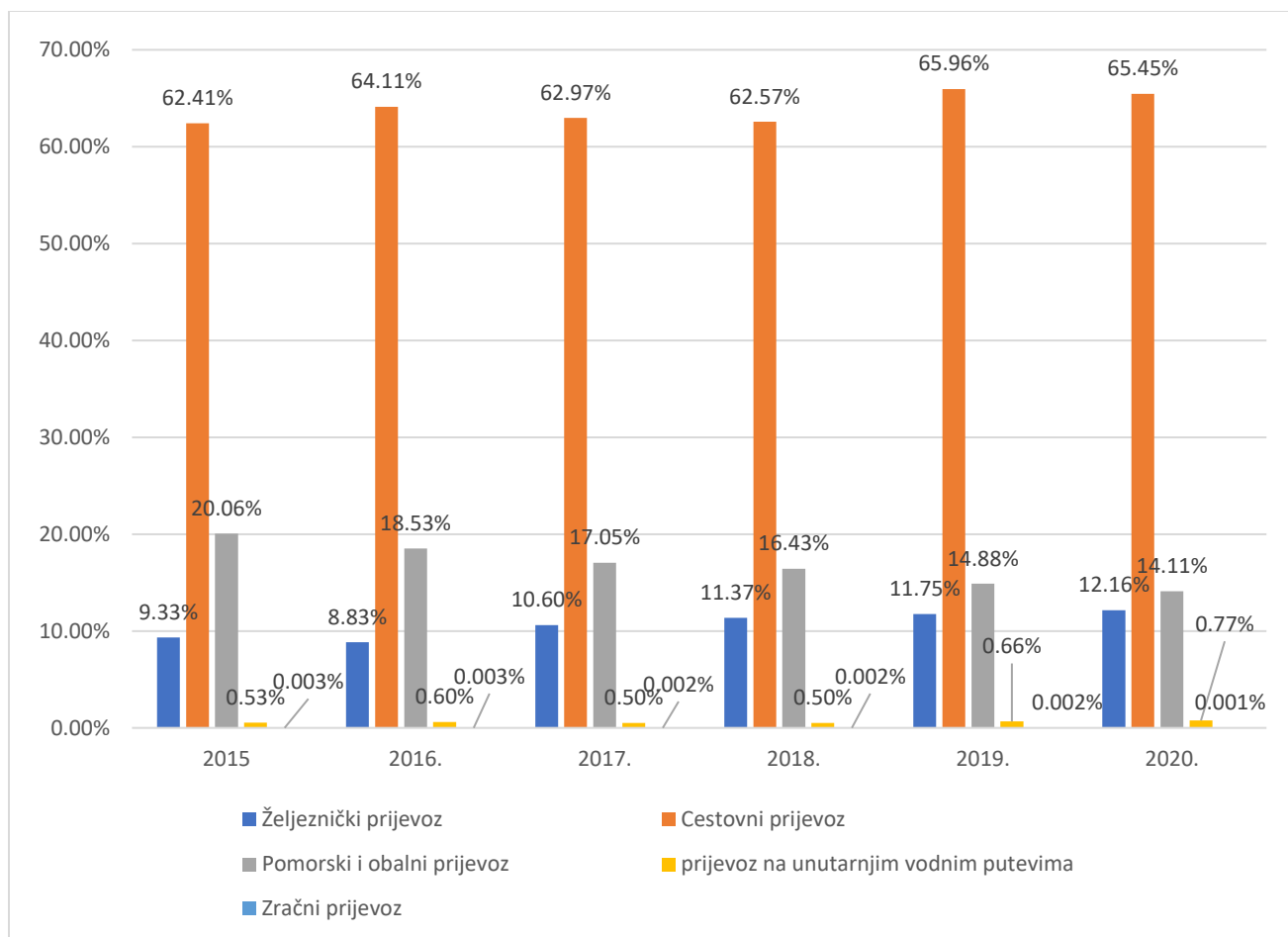
Izvor: [8]

Grafikonom 1. prikazane su apsolutne vrijednosti prevežene robe prema vrsti robe u razdoblju od 2015. do 2020. godine. Cestovni prijevoz prevladava među vrstama prijevoza sa najviše preveženih tisuća tona robe gdje je u konstantnom rastu. Slijedi pomorski i obalni prijevoz koji je u konstantnom padu u navedenom periodu. Zatim se ističe željeznički prijevoz koji je također kao i cestovni prijevoz u konstantnom rastu kroz godine.

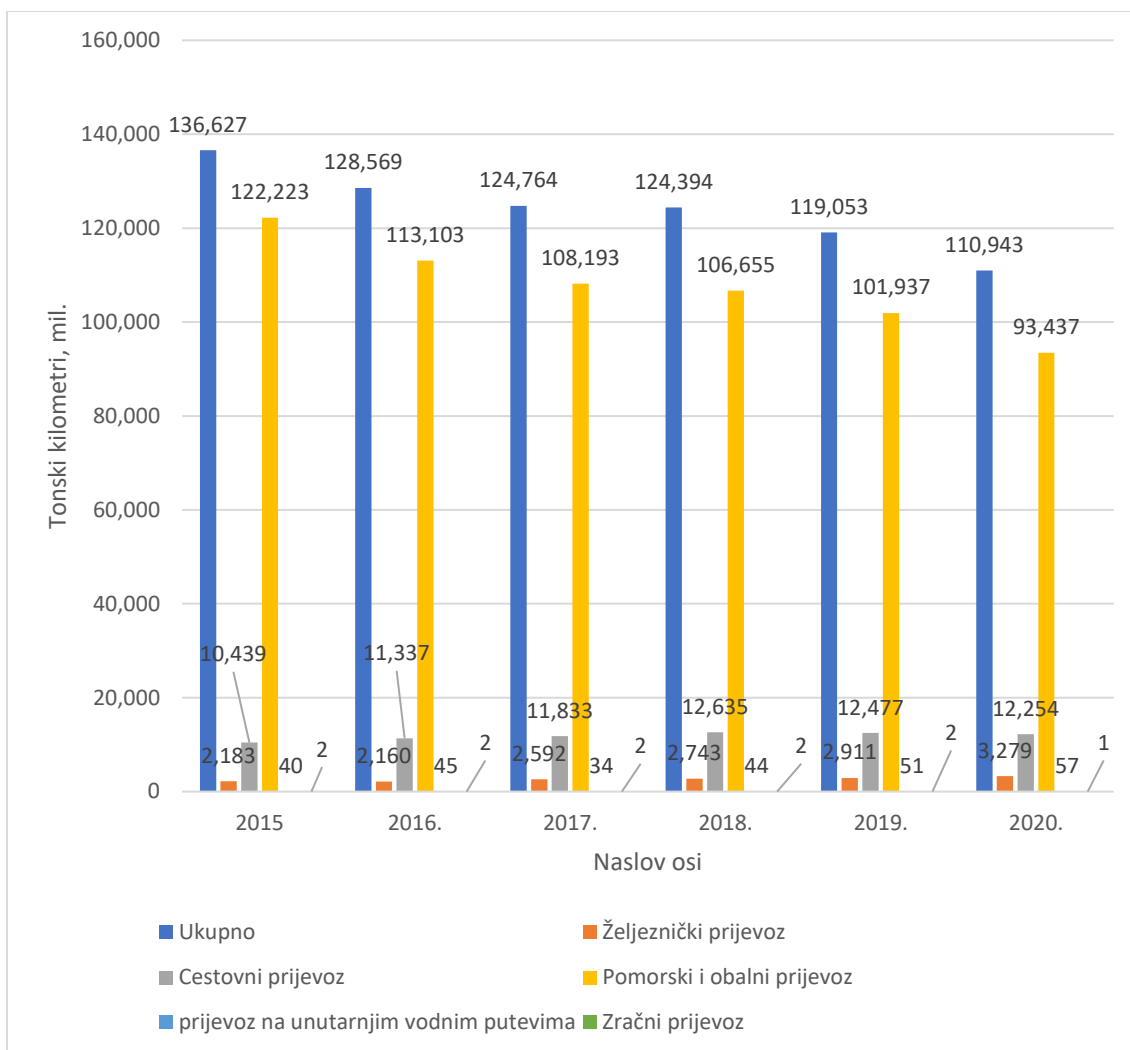
Grafikon 1. Prijevoz robe u tisućama tona, apsolutna struktura

Grafikon 2. prikazuje relativne vrijednosti prijevoza robe u tisućama tona prema vrsti prijevoza. Vidljivo je da cestovni prijevoz u promatranom periodu zabilježava pad 2017. i 2018. godine u postotnom udjelu od ukupno prevežene robe dok nakon 2018. ponovno bilježi rast. Zanimljivo je da željeznički prijevoz nakon pada u 2016. godine bilježi dobar konstantan rast. Zračni prijevoz i prijevoz na unutarnjim plovnim putevima su poprilično konstantni ali s obzirom na količinu robe se koriste zanemarivo.

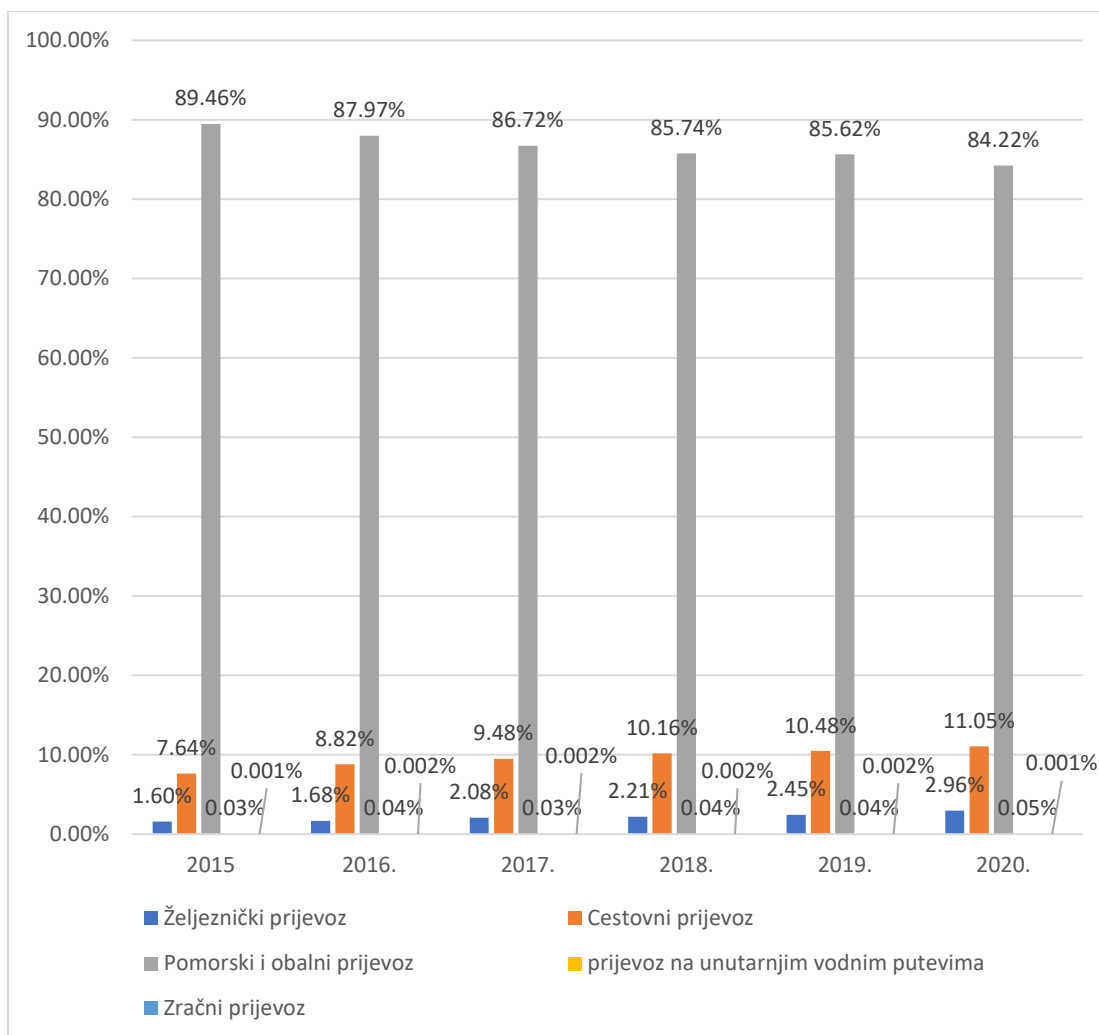

Grafikon 2. Prijevoz robe u tisućama tona prema vrsti prijevoza, relativna struktura

Slijedi grafikon 3. koji prikazuje apsolutne vrijednosti prijevoza robe u milijunima tonskih kilometara prema vrsti prijevoza. Pomorski i obalni prijevoz je najizraženiji zbog kapaciteta koje može prevesti. 2015. godinu je zabilježio sa 122,223 milijuna tonskih kilometara da bi u 2020. godini pao na 93,437. Zatim slijedi cestovni prijevoz koji je 2015. godine bilježio 10,439 milijuna tonskih kilometara dok je 2020. zaključio sa 12,254.

Grafikon 3. Prijevoz robe u milijunima tkm prema vrsti prijevoza, apsolutna struktura

Grafikon 4. *Prijevoz robe u milijunima tkm prema vrsti prijevoza, relativna struktura*

Grafikon 4. prikazuje relativne vrijednosti prevežene robe u milijunima tonskih kilometara prema vrsti prijevoza. Pomorski i obalni prijevoz ovdje većinski prevladava, u 2015. godini sa skoro 90% da bi onda počeo blagi pad sve do zaključno 84,22% u 2020. godini. Cestovni prijevoz je u stalnom rastu na granikonu zajedno sa željezničkim prijevozom dok zračni prijevoz i prijevoz unutarnjim vodnim putevima stagniraju na začelju.

3.2. Korištenje intermodalnog prijevoza u EU

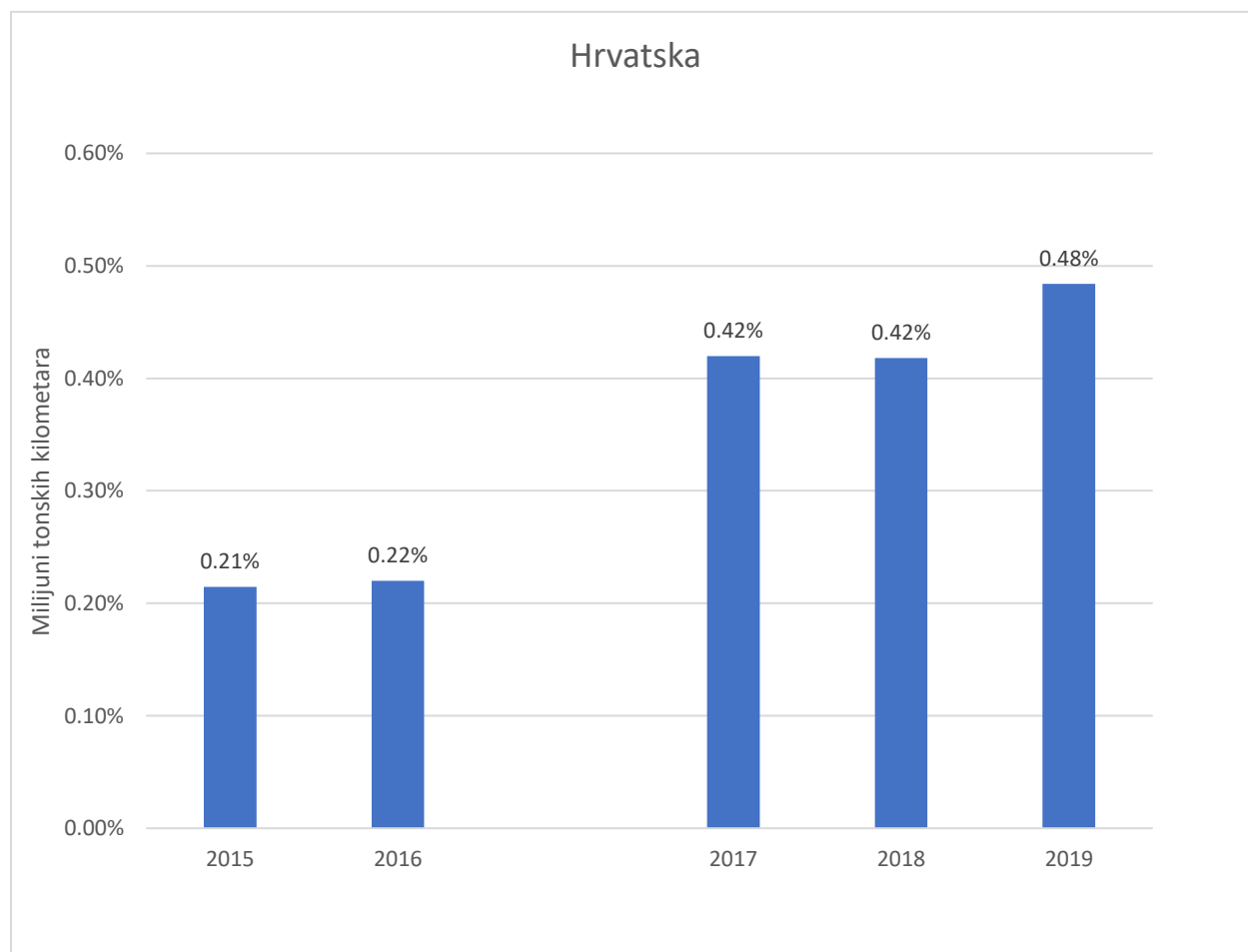
Tablica 2. prikazuje koliko je svaka država prevezla robe u milijunima tonskih kilometara korištenjem intermodalnog prijevoza odnosno prijevozom kontejnerima.

Tablica 2. Korištenje intermodalnog transporta u EU u milijunima tonskih kilometara

	Godina	2015	2016	2017	2018	2019
Ukupno	tkm(mil.)	84846	85960	88375	94008	101014
Bugarska	tkm(mil.)	149	236	214	213	232
Češka	tkm(mil.)	2,372	2,472	2,423	2,884	2,951
Danska	tkm(mil.)	302	283	926	875	691
Njemačka	tkm(mil.)	32,187	29,384	28,511	30,565	31,483
Estonija	tkm(mil.)	53	48	41	55	81
Irska	tkm(mil.)	51	58	59	49	44
Grčka	tkm(mil.)	149	110	217	297	396
Španjolska	tkm(mil.)	5,045	4,927	5,276	5,721	5,581
Francuska	tkm(mil.)	7,590	6,128	5,262	5,550	7,585
Hrvatska	tkm(mil.)	182	189	371	393	489
Italija	tkm(mil.)	6,799	11,269	11,658	10,067	10,463
Latvija	tkm(mil.)	235	185	176	204	208
Litva	tkm(mil.)	266	254	360	530	748
Mađarska	tkm(mil.)	1,364	1,355	1,294	1,703	1,126
Nizozemska	tkm(mil.)	2,281	2,412	2,436	3,238	2,955
Poljska	tkm(mil.)	3,490	4,156	5,249	5,716	6,932
Portugal	tkm(mil.)	807	1,135	1,251	1,521	1,677
Rumunjska	tkm(mil.)	561	605	818	969	1,002
Slovenija	tkm(mil.)	1,166	1,229	1,379	1,524	1,528
Slovačka	tkm(mil.)	513	672	692	686	709
Finska	tkm(mil.)	103	143	168	246	251
Švedska	tkm(mil.)	2,637	2,320	2,439	2,921	2,981
Norveška	tkm(mil.)	1,339	1,052	1,457	1,378	1,335
Švicarska	tkm(mil.)	5,002	4,742	4,574	4,708	4,829
UK	tkm(mil.)	6,613	6,661	6,772	6,684	8,871
Sjeverna Makedonija	tkm(mil.)	95	60	106	114	139
Turska	tkm(mil.)	3,495	3,875	4,246	5,197	5,727

Izvor: [9]

Grafikonom 5. prikazano je koliki postotak od ukupnog korištenja intermodalnoga prijevoza u EU otpada na Hrvatsku. Može se zamjetiti da Hrvatska kao zemlja koristi intermodalni prijevoz jako malo, među najgorim u EU iako je u konstantnom rastu u promatranom period. 2015. godine udio je bio 0,21 % od ukupnog korištenja intermodalnoga prijevoza u EU dok se taj postotak udvostročio u 2017. i bio 0,42 % da bi u 2019. narastao na 0,48 %.

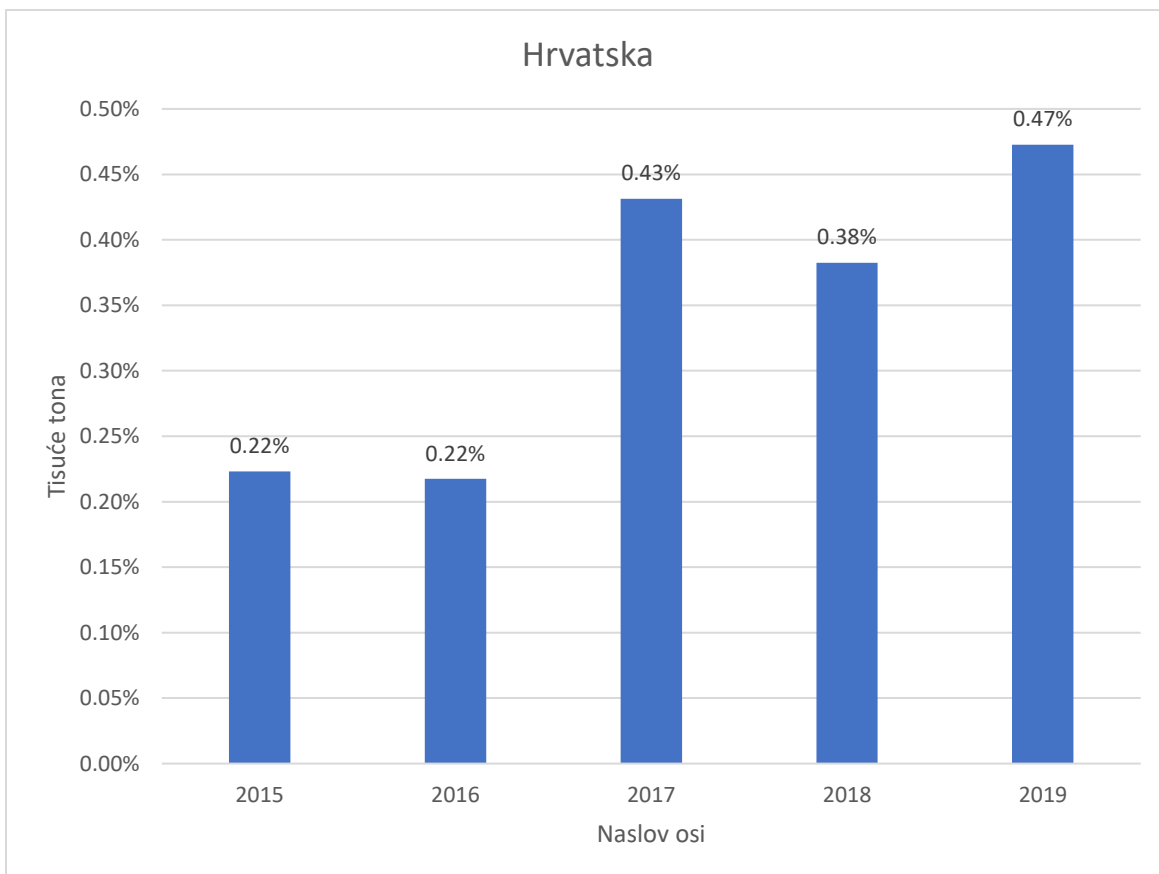
Grafikon 5. Hrvatski udio korištenja intermodalnog prijevoza s obzirom na cjelokupno korištenje u EU

Korištenje intermodalnog transporta unutar Europske Unije u tisućama tona prikazan je tablicom 3. Na vrhu ljestvice je Njemačka koja je u 2015. intermodalnim načinom prevezla čak 64,358 tisuća tona robe. Irska je na dnu ljestvice koja je zaključno 2019. godine prevezla samo 158 tisuća tona robe. Hrvatska je sa 2016. godine na 2017. udvostručila brojku pevezenih tisuća tona robe sa 521 na 1072.

Tablica 3 . Korištenje intermodalnog transporta u EU u tisućama tona

	Godina	2015	2016	2017	2018	2019
Bugarska	tis. tona	368	594	497	495	537
Češka	tis. tona	10,212	10,804	10,284	12,451	12,367
Denmark	tis. tona	1,200	1,343	3,172	3,012	2,252
Germany	tis. tona	64,358	58,329	56,075	61,301	63,698
Estonia	tis. tona	199	232	254	303	636
Ireland	tis. tona	178	189	203	174	158
Greece	tis. tona	498	352	507	592	693
Spain	tis. tona	10,346	10,139	10,874	11,993	13,017
France	tis. tona	14,085	12,655	11,532	11,584	14,809
Hrvatska	tis. tona	513	521	1,072	1,034	1,310
Italija	tis. tona	30,016	42,615	46,723	45,582	45,493
Latvija	tis. tona	896	672	668	739	772
Litva	tis. tona	738	701	995	1,216	1,411
Mađarska	tis. tona	5,816	5,907	5,157	6,618	4,133
Nizozemska	tis. tona	15,304	16,390	16,284	19,494	19,065
Poljska	tis. tona	9,507	11,718	14,073	15,329	18,840
Portugal	tis. tona	3,606	4,189	4,205	4,933	5,065
Rumunjska	tis. tona	2,053	1,856	2,617	2,601	2,114
Slovenija	tis. tona	3,597	3,707	4,142	4,532	4,565
Slovačka	tis. tona	4,709	4,955	4,516	4,687	4,896
Finska	tis. tona	465	547	641	897	874
Švedska	tis. tona	5,880	5,579	5,486	6,229	5,766
Norveška	tis. tona	3,091	2,313	2,796	2,743	2,591
Švicarska	tis. tona	20,351	20,100	19,933	21,000	21,001
UK	tis. tona	11,791	12,445	13,578	16,565	15,580
Sjeverna Makedonija	tis. tona	389	244	436	456	562
Turska	tis. tona	9,642	10,530	11,784	13,755	14,912

Grafikonom 6. prikazano je koliki postotak od ukupnog korištenja intermodalnoga prijevoza u EU otpada na Hrvatsku gledajući prema tisućama tona. Kao u grafikonu 5. koji se odnosio na podatke u milijunima tonskih kilometara vidljivo je da je Hrvatska među najgorima državama u EU po korištenju intermodalnog prijevoza robe. Također kao u grafikonu 5. udio se udvostručio sa 2016. na 2017. godinu.

Grafikon 6. Hrvatski udio korištenja intermodalnog prijevoza s obzirom na cjelokupno korištenje u EU u tisućama tona

4. ULOGA ŠPEDITERA U ORGANIZACIJI INTERMODALNOGA PRIJEVOZA ROBE

Špediter je, kao operator intermodalnog prijevoza, osoba koja djeluje u svoje ime i za svoj račun, ali istovremeno djeluje putem druge osobe, koja u njegovo ime ugovara tijek intermodalnog prijevoza. U takvom slučaju, špediter djeluje kao nalogodavac, a ne kao agent ili posrednik. Potpisivanjem ugovora o intermodalnom prijevozu špediter na sebe preuzima sve funkcije (organizatora, koordinatora i poduzetnika cijele palete usluga) unutar procesa intermodalnog prijevoza. Kod takvog načina prijevoza pojavljuje se više sudionika, a sve odgovornosti snosi špediter. Svrha je, prije svega, zaštititi interese korisnika takve vrste prijevoza. Špediter preuzima svu odgovornost za prijevoz robe od trenutka njenog preuzimanja od isporučitelja do isporuke primatelju. U tom slučaju moglo bi se reći da špediter odgovara za robu "door to door". S izdanom FIATA FBL teretnicom za intermodalni prijevoz špediter preuzima odgovornost da će izvršiti ili omogućiti izvršenje intermodalnog prijevoza. Prema uvjetima FIATA FBL teretnice, špediter odgovara za usluge svih sudionika u procesu intermodalnog prijevoza. U slučaju gubitka robe, njezinog oštećenja ili kašnjenja pri isporuci, ako želi biti oslobođen odgovornosti špediter kao operator intermodalnog prijevoza mora dokazati da nije kriv. [3]

4.1. Međunarodni savez špediterskih udruženja - FIATA

FIATA FCR - Forwarder's Certificate of Receipt – Fiatina špediterska potvrda: [10]

Pri izdavanju FIATA FCR, špediter treba osigurati da je preuzeo je navedenu robu i da je pravo na raspolaganje tom robom dodijeljena isključivo njemu, da je roba u dobrom broju i stanju, detalji u dokumentu jasno odgovaraju uputama koje je dobio i da uvjeti teretnih dokumenata nisu suprotni obvezama koje je preuzeo prema FIATA FCR dokumentu.

FIATA FCT - Forwarder's Certificate of Transport – špediterska transportna potvrda: [3]

Špediter ovom potvrdom potvrđuje da je određenog dana u određenom mjestu, u točno određenom prijevoznom sredstvu u naizgled ispravnom stanju primio robu radi daljnje otpreme. Ova potvrda se još naziva pravom transportnom ispravom te može zamjeniti svaku originalnu prijevoznu ispravu u bilo kojoj grani prometa dok u pomorskom prometu zamjenjuje originalnu teretnicu ali ne može biti prenosiva, odnosno utrživa.

FBL – FIATA Multimodal Transport Bill of Lading – FIATA – ina teretnica za intermodalni transport: [3]

FIATA – ina teretnica za intermodalni prijevoz služi u intermodalnom prijevozu kako bi se izbjeglo uspostavljanje više prijevoznih isprava bez obzira na broj korištenih prijevoznih sredstava različitih prometnih grana.

Postoje dva načina obračuna prevoznine: [3]

- izdavatelj isprave obračuna prevozninu u cjelosti
- svaki prijevoznik obračunava i upisuje u ispravu svoj dio prevoznine.

Tri glavne karakteristike su: [3]

- to je dokaz o postojanju ugovora o prijevozu,
- to je potvrda o preuzimanju robe na prijevoz,
- to je pravni vrijednosni papir, izdan u skladu s odredbom koja glasi na prenositelja.

FBL teretnica je utrživa teretnica ako nije označena kao neutrživa.

FWR – FIATA Warehouse Receipt – FIATA skladišna potvrda: [3]

FIATA skladišna potvrda je vrijednosni prenosivi dokument osim ako na njoj nije izričito navedeno da je prenosiva. Uvijek su prenosivi samo originali, a ne kopije. Ako je ova potvrda neprenosiva, onda služi kao obična skladišna potvrda.

SDT - Shippers Declaration for the Transport of Dangerous Goods – Potvrda pošiljatelja za prijevoz opasne robe : [3]

Potvrda kojom špediter potvrđuje da je roba koja se ubraja u kategoriju opasnoga tereta u skladu s međunarodnim konvencijama i normama za prijevoz opasnog tereta, ADR (cestovni prijevoz), RID (željeznički prijevoz), DGR (zračni prijevoz), pravilno pakirana te da se može miješati i prevoziti s drugim vrstama robe bez opasnosti za ljude i okolinu.

FFI – FIATA Forwarding Instructions – FIATA špediterske upute: [3]

FIATA – in obrazac s 21 rubrikom u koji špediterov komitent, odnosno nalogodavac upisuje sve bitne upute i informacije koje su špediteru potrebne za kvalitetno obavljanje određenoga posla.

4.2. Incoterms

Incoterms (eng. International Commercial Terms) označava međunarodna pravila za tumačenje trgovinskih termina koja uređuju pravno-ekonomske odnose između prodavatelja (izvoznika) i kupaca (uvoznika) u međunarodnoj trgovini u vezi s prijenosom troškova i rizika pri isporuci robe s jedne na drugu ugovornu stranu, a posredno se odnose i na prijevoznike, špeditere, luke i pristaništa, pomorske agente, carinske organe, poduzeća za ugovornu kontrolu kakvoće i količine robe u međunarodnom prometu, osiguravajuća društva i dr. [3]

Incoterms se dijeli u sljedeće kategorije: [3]

- kategorija E
- kategorija F
- kategorija C
- kategorija D

Kategorija E – Prodavatelj isporučuje robu stavljanjem robe na raspolaganje kupcu u imenovanom mjestu. Odgovornost za troškove i rizike prelazi na kupca u mjestu gdje mu je roba stavljena na raspolaganje.

Kategorija F – Prodavatelj isporučuje robu predajom robe prijevozniku u imenovanom mjestu. U mjestu predaje robe na prijevoz, odgovornost za troškove i rizike prelazi na kupca.

Kategorija C – Prodavatelj isporučuje robu kupcu u imenovanom mjestu odredišta. Odgovornost za troškove prelazi na kupca u mjestu odredišta, a odgovornost za rizike u mjestu predaje robe na prijevoz.

Kategorija D – Prodavatelj isporučuje robu kupcu u imenovanom mjestu odredišta. Odgovornost za troškove i rizike prelazi na kupca u mjestu odredišta. [3]

4.2.1. Pravila Incotermsa za bilo koji način prijevoza

Ex WORKS (EXW) znači da prodavatelj isporučuje robu kupcu kada robu stavi na raspolaganje kupcu na imenovano mjesto (poput tvornice ili skladišta), a to imenovano mjesto može ili ne mora biti prostor prodavatelja. Da bi se isporuka dogodila, prodavatelj ne mora utovariti robu u bilo koje vozilo za prikupljanje, niti mora ocariniti robu. Trošak i rizik ukrcaja snosi kupac. [11]

FREE CARRIER (FCA) znači da prodavatelj isporučuje robu kupcu na jedan ili drugi od dva načina: [11]

- Prvo, kada je imenovano mjesto skladišta prodavatelja, roba se dostavlja kada se utovari u prijevozno sredstvo koje organizira kupac i tada za rizik odgovara prodavatelj.
- Drugo, kada je imenovano mjesto na drugom mjestu, roba se dostavlja kada, ukrcana na prodajno prijevozno sredstvo, stigne do navedenog drugog mjesta i bude spremna za istovar s prijevoznog sredstva prodavatelja i na raspolaganju prijevozniku ili druge osobe koju je imenovao kupac.

Bez obzira što se od gore navedenog odabere kao mjesto isporuke, na tom mjestu se određuje gdje se rizik prebacuje na kupca i vrijeme u kojem nastali troškovi idu na račun kupca. Prodavatelj ne mora osigurati robu, ali mora obaviti izvozno carinjenje.

CARRIAGE PAID TO (CPT) znači da prodavatelj isporučuje robu i prenosi rizik na kupca predajući je prijevozniku kojeg ugovori prodavatelj. Prodavatelj to može učiniti dajući prijevozniku fizičko posjedovanje robe na način i na mjestu primjerenom ugovorenom prijevozu. Nakon što je roba isporučena kupcu na ovaj način, prodavač ne jamči da će roba stići do odredišnog mjesta u solidnom stanju, u navedenoj količini ili zaista uopće tj. ne mora ju osigurati. To je zbog prijenosa rizika s prodavatelja na kupca kada robu isporuči kupcu predajući je prijevozniku; prodavatelj ipak mora ugovoriti prijevoz robe od isporuke do dogovorenog odredišta. [11]

ARRIAGE AND INSURANCE PAID TO (CIP) znači da prodavatelj isporučuje robu i prenosi rizik na kupca predajući je prijevozniku kojeg ugovori prodavatelj ili nabavljajući tako isporučenu robu. Prodavatelj to može učiniti dajući prijevozniku fizičko posjedovanje robe na način i na mjestu primjereno ugovorenim uvjetima transporta. Nakon što je roba isporučena kupcu na ovaj način, prodavač ne jamči da će roba stići do odredišnog mjesta u solidnom stanju, u navedenoj količini ili zaista uopće. To je zbog prijenosa rizika s prodavatelja na kupca kada robu isporuči kupcu predajući je prijevozniku; prodavatelj ipak mora ugovoriti prijevoz robe od isporuke do dogovorenog odredišta. Dodana je obveza osiguranja od minimalnih rizika. [11]

DELIVERED AT PLACE (DAP) znači da prodavatelj isporučuje robu - i prenosi rizik - na kupca kada je roba stavljena na raspolaganje kupcu na dolaznom prijevoznom sredstvu spremnom za istovar u imenovanom odredišnom mjestu ili na dogovorenom mjestu unutar tog mjesta, ako je dogovorena bilo koja takva točka. Prodavatelj snosi sve rizike povezane s dovođenjem robe do određenog mjesta odredišta ili do dogovorenog mjesta unutar tog mjesta. U ovom pravilu Incoterms-a, prema tome, dostava i dolazak na odredište su isti. [11]

DELIVERED AT PLACE UNLOADED (DPU) znači da prodavatelj isporučuje robu - i prenosi rizik - na kupca kada je roba jednom istovarena iz pristiglog prijevoznog sredstva, stavljena na raspolaganje kupcu na imenovano odredišno mjesto ili na dogovoreno mjesto u tom mjestu, ako je dogovorena bilo koja od navedenih točki. Prodavatelj snosi sve rizike koji se odnose na dopremu i istovar robe na određeno mjesto odredišta. U

ovom pravilu Incoterms-a, prema tome, dostava i dolazak na odredište su isti. DPU je jedino pravilo Incoterms-a koje zahtijeva od prodavatelja da istovari robu na odredištu. Prodavač bi stoga trebao osigurati mogućnost uspostavljanja istovara na navedenom mjestu. Ako stranke namjeravaju da prodavatelj ne snosi rizik i troškove istovara, treba izbjegavati DPU pravilo i umjesto njega koristiti DAP. [11]

DELIVERED DUTY PAID (DDP) znači da prodavatelj isporučuje robu kupcu kada je roba stavljena na raspolaganje kupcu, uvozno ocarinjenu, na prijevozno sredstvo koje je stiglo, spremno za istovar, na imenovano odredišno mjesto ili na dogovoreno mjesto unutar toga mjesta, ako je ugovorena bilo koja takva točka. Prodavatelj snosi sve rizike povezane s dovođenjem robe do određenog mjesta ili do dogovorenog mjesta unutar tog mjesta. U ovom pravilu Incoterms-a, prema tome, dostava i dolazak na odredište su isti. [11]

4.2.2. Pravila za prijevoz na moru i unutarnjim vodama

FREE ALONGSIDE SHIP (FAS) znači da prodavatelj isporučuje robu kupcu kada je roba smještena uz brod (npr. na rivi ili barži) koji je kupac imenovao u imenovanoj luci otpreme ili kada prodavatelj nabavi robu koja je već isporučena. Rizik gubitka ili oštećenja prilikom transfera robe do kada je roba pored broda te izvozno carinjenje snosi prodavatelj, a kupac snosi sve troškove od tog trenutka nadalje te se roba ne treba osigurati. [11]

FREE ON BOARD (FOB) znači da se prodavatelj oslobađa obveze kada isporuču robu kupcu na brodu. Prodavatelj obavlja izvozno carinjenje. Rizik gubitka ili oštećenja prijenosa robe kada se roba ne nalazi na plovilu snosi prodavatelj, a kupac snosi sve troškove od tog trenutka nadalje. [11]

COST AND FREIGHT (CFR) znači da prodavatelj isporučuje robu kupcu na brodu ili nabavlja robu koja je već tako isporučena. Rizik gubitka ili oštećenja transfera robe snosi kupac kada je roba na plovilu, tako da se smatra da je prodavač izvršio svoju obvezu isporuke robe bez obzira na to je li roba stvarno stigla na odredište u dobrom stanju, u navedena količina. U CFR-u, prodavatelj nema obvezu kupca za kupnju osiguranja: kupcu bi se stoga dobro savjetovalo da kupi neko pokriće za sebe. [11]

COST INSURANCE AND FREIGHT (CIF) znači da prodavatelj isporučuje robu kupcu na brodu ili nabavlja robu koja je već tako isporučena. Rizik gubitka ili oštećenja prilikom transfera robe kada je roba na plovilu snosi prodavatelj. Prijevoz do luke kukrcaja i izvozno carinjenje također snosi prodavatelj.

4.3. Carinski sustav

U financijskom smislu carina predstavlja novčana davanja koja se naplaćuju u prekograničnom prometu robe u korist državnoga proračuna. U administrativnom smislu carina označava organ državne uprave koji preko svojih ustrojstvenih jedinica provodi carinske propise. [3]

U carinskoj terminologiji javljaju se pojmovi: [3]

- Carinski status robe – može biti roba Unije ili nije roba Unije. Roba unije pritom označuje robu koja se ubraja u bilo koju od sljedećih kategorija: [3]
 - a) Roba koja je u cijelosti dobivena na carinskom području Unije I ne sadrži robu koja je uvezena iz zemalja ili područja izvan carinskoga područja Unije.
 - b) Roba koja je unesena u carinsko područje Unije iz zemalja ili područja izvan toga područja I koja je puštena u slobodni promet.
 - c) Roba dobivena ili proizvedena u carinskom području Unije

Roba koja nije roba Unije označuje drugu robu od one koja se navodi u točkama a) do c) ili onu koja je izgubila carinski status kao roba Unije.

- Carinski nadzor – obuhvaća djelovanja koja carinska tijela poduzimaju c siljem osiguranja poštovanja carinskoga zakonodavstva.
- Carinska deklaracija – Radnja kojom osoba u propisanom obliku i na propisani način izražava želju za stavljanjem robe u određeni carinski postupak.
- Carinski zastupnik – posao zastupanja obavlja šediter koji obavlja radnje i formalnosti koje se zahtijevaju prema carinskom zakonodavstvu u poslovanju s carinskim tijelima.

- Podnošenje robe carini – označuje obavještanje carinskih tijela o dolasku robe u carinski ured ili na drugo mjesto koje su carinska tijela odredila ili odobrila.
- Carinska provjera – fizički pregled prijevoznog sredstva, odnosno teretnoga prostora i robe koja je predmet carinskoga postupka.
- Puštanje robe - radnja kojom carinarnica odobrava raspolaganje robom u skladu s uvjetima odobrenoga postupka.
- Carinski dug – obaveza osobe da plati iznos uvozne carine ili izvozne carine.

Kombinirana nomenklatura Europske Unije je nazivlja i brojčanoga označavanja robe u carinskom postupku te pravila o raspoređivanju pojedine robe u tom sustavu. Ista je nastala kombinacijom bivše zajedničke carinske tarife i statističke trgovinske nomenklature Unije.

Vrijednost robe u carinske svrhe određuje se radi primjene kombinirane nomenklature I predstavlja osnovicu za obračun carine koja se plaća pri uvozu odnosno izvozu određene robe. Carinska vrijednost uvezene robe je njezina transakcijska vrijednost odnosno stvarno plaćena cijena robe, uvećana za sve troškove koje snosi kupac, a koji nisu uključeni u stvarno plaćenu cijenu kao što su : [3]

- provizija i naknade posredovanja, osim kupovne provizije,
- troškovi ambalaže koja se u svrhu carinjenja smatra jedinstvenim dijelom određene robe,
- troškovi pakiranja bilo da se radi o radnoj snazi ili materijalu,
- troškovi prijevoza uvezene robe do luke ili mjesta ulaska u carinsko područje Unije
- troškovi ukrcaja, iskrcaja i troškove rukovanja povezane s prijevozom uvezene robe do luke ili mjesta ulaska u carinsko područje Unije,
- troškovi osiguranja do ulaska u carinsko područje EU

Postupak carinjenja robe uključuje sljedeće osnovne radnje: [2]

- provjera dokumentacije potrebne za obavljanje carinskog postupka,
- svrstavanje robe po carinskoj tarifi u svrhu carinjenja,

- određivanje carinske vrijednosti robe i obračun carine,
- podnošenje carinske deklaracije i drugih isprava u carinskom postupku,
- carinska provjera (pregled) robe i
- plaćanje carine odnosno polaganje carinske garancije.

Carinska deklaracija se podnosi preko portala Carinske uprave. Carinska uprava je upravna organizacija u sastavu Ministarstva financija Republike Hrvatske. Temeljne zadaće Carinske uprave su: [2]

- obračun i naplata carine i drugih prihoda državnog proračuna vezanih uz prekogranični promet roba, te posebnih poreza.
- Provedba mjera carinskog nadzora
- Provedba upravnih i drugih postupaka u svezi carinsko-pravnog određenja strane robe.
- Suradnja u provedbi vanjsko trgovinskih, deviznih, sanitarnih, fitosanitarnih, veterinarskih i drugih propisa vezanih uz prekogranični promet robe i osoba.
- Istraživanje i iniciranje provedbe kaznenih postupaka počinjenih kršenjem carinskih propisa.

U obrazac carinske deklaracije upisuju se podaci potrebni za provedbu određenoga carinskog postupka: [2]

- naziv i šifra carinarnice kojoj se roba prijavljuje za carinjenje,
- podaci o pošiljatelju, primatelju i deklarantu/zastupniku,
- podaci o prijevoznom sredstvu,
- podaci o vanjskotrgovinskom poslu: šifra vanjskotrgovinskog posla, zemlja podrijetla, paritet isporuke prema INCOTERMS-u, ukupna vrijednost robe po fakturi, valuta,
- šifra carinskog postupka,

- podaci o robi svrstanoj u tarifne stavke prema carinskoj tarifi, za svaki stavak posebno: trgovački naziv, šifra tarifnog stavka, količina u mjernoj jedinici, vrijednost, obračun carinskih davanja.

5. PRAKTIČNI PRIMJER ORGANIZACIJE INTERMODALNOGA PRIJEVOZA ROBE

Tvrtka ING-DOOR koja je u ulozi primatelja, želi naručiti garažna vrata i elektromotore za garažna vrata, te se obraća tj. šalje upit za prijevoz robe špediciji Zagrebšped, informirajući ih pritom o robi. Zagrebšped se zatim javlja brodskom agentu želeći pritom odabrati najpovoljniji način prijevoza, iznajmiti kontejner na brodu i saznati cijenu istog. Nakon kontakta sa agentom, špediter šalje naručitelju odnosno primatelju ponudu kao što je prikazano na prilogu 1.

Podatci o robi prikazani su tablicom 4.

Tablica 4. Podatci o robi koja se prevozi

Vrsta robe	Količina		Težina	Volumen
	Setovi	Kartona	Sa pakiranjem(kg)	Kubični metri
Garažna vrata	135	364	15695	62.6
Elektromotor za garažna vrata	135	35	1365	5.7
Ukupno	399		17060	67.7

Izvor: Izradio autor

Nakon što naručitelj prihvati ponudu, špediter obavještava proizvođača o tome.

Dogovoren je FOB paritet Incotermsa koji govori da se prodavatelj oslobađa obveze kada isporuči robu kupcu na brodu u imenovanoj luci ukrcaja što je u ovom slučaju luka Shanghai. Rizik gubitka ili oštećenja prijenosa robe kada se roba ne nalazi na plovilu snosi prodavatelj, a kupac snosi sve troškove od tog trenutka nadalje dok prodavatelj obavlja izvozno carinjenje robe.

Primatelj u ovom slučaju nije tražio osiguranje robe iako je roba velike vrijednosti.

Roba je slagana u kartonskim kutijama adekvatno pakiranim i zaštićenim u 40 stopni high cube kontejner dimenzija 12,032 x 2,350 x 2,7 m i volumena 76,3 kubna metara koji je prikazan na slici 3. Nosivost kontejnera je 28,6 tona dok je ukupna masa 399 utovarena paketa 17,060 tona. Volumen koji su zauzeli paketi je 67,7 kubnih metara.

Slika 3. 40 stopni high cube kontejner

Izvor: [12]

Nakon ukrcaja, zadaća prodavatelja je da odveze robu utovarenu u kontejner iz skladišta do carinirnice gdje prema FOB paritetu on obavlja izvezno carinjenje. Nakon carinjenja, prije utovara kontejnera na brod koje se obavlja manipulacijskim sredstvima u luci prikazanim na slici 4. , te se ispunjava se FIATA-ina brodska teretnica Bill of landing prikazana na prilogu 2., koja predstavlja dokaz o postojanju ugovora o prijevozu, te je potvrda o preuzimanju robe na prijevoz.

Slika 4. Manipulacijska sredstva u luki Shangai

U ovom slučaju na brodskoj teretnici je naglašen telex release koji omogućuje da se sa kopijom teretnice može primiti robu na odredištu dok se bez telex releasa mora predložiti originalna brodska teretnica kako bih se roba mogla primiti na odredištu. U tom slučaju nastaju troškovi dostave slanja dokumenta, pa se mora pregovarati o tome hoće li uvoznik ili izvoznik to platiti.

Ukranci kontejner tako putuje do luke Rijeka gdje terminal Jadranska Vrata d.d zaprimljuju dispoziciju od Zagrebšpeda koja je prikazana na prilogu 3., koja najavljuje dolazak kontejnera sa opisanom robom. Nakon što brod dođe na terminal, slijedi iskrcaj

kontejnera i ukrcaj istog na kamion radi daljnje otpreme. Radi T1 dokumenta (prilog 4.), uvozno carinjenje se ne provodi odmah u luci nego u Zagrebu. T1 dokument omogućuje odlaganje carinskih davanja tijekom kretanje robe unutar istog carinskog područja dok roba ne stigne do odredišne carinirnice. To se odnosi za robu koja porijeklom nije iz Europske Unije.

Prijevoznik robe mora pripremiti teretni list CMR (prilog 5.) s kojim mora doći na carinirnicu i na kojem je naveden pošiljalac, primalac, mjesto i datum preuzimanja, vrsta robe, naziv prijevoznika itd.

Primatelj zatim dostavlja dispoziciju za izravno zastupanje u uvozu (prilog 6.) kojom daje Zagrebšped-u ovlasti za poduzimanje svih radnji u postupku koji vodi Carinska uprava. Špediter zatim podnosi carinsku deklaraciju, koja je prikazana na priložima 7. i 8. na kojoj pišu svi podatci o robi i sudionicima u organizaciji i prijevozu robe.

Na kraju, roba se uvozno carini prema zakonu o carinskoj ispostavi, gdje se ova roba carini po stopi 0.

6. ZAKLJUČAK

Intermodalni prijevoz je prijevoz koji se sve više razvija i koristi iz razloga što omogućuje prijevoz velikog kapaciteta robe na brži, ekonomičniji i sigurniji način prijevoza uz što je još i ekološki prihvatljiviji što je za budućnost veoma bitno. Glavni cilj ovakvoga prijevoza je što manje korištenje cestovnog prijevoza, pogotovo na dulje relacije, da se smanje zagušenja prometnica koje su i ovako krcate sa osobnim vozilima. Cestovni prijevoz ima male kapacitete prijevoza a izazivaju velike troškove prijevoza te uzrokuju velika zagađenja.

Hrvatska je po korištenju ovoga načina prijevoza na začelju Europe te je hrvatski udio zaključno u 2019. u ukupnom korištenju intermodalnoga prijevoza u Europskoj Uniji gledajući po tisućama prevezenih tona i milijunima tonskih kilometara činio samo oko 0,48%. U Hrvatskoj se u 2020. prevezlo čak 65,45% robe cestovnim prijevozom gledajući u tisućama tona dok se sa željeznicom prevezlo samo 12,16% od ukupno prevezene robe.

Za organizaciju intermodalnoga prijevoza špediter mora poznavati sve grane prijevoza. Pod time se smatra da zna poznaje sve prijevozne isprave koje se pojavljaju zavisno o vrsti prijevoza, FIATA dokumente za određenu vrstu prijevoza i određenu vrstu robe, INCOTERMS paritete koji uređuju pravno-ekonomske odnose između kupaca i prodavatelja u međunarodnoj trgovini, osigurati robu ako kupac to zatraži zbog velike vrijednosti robe te je potrebno znanje vezano za postupke carinjenja robe. Stoga velika odgovornost pada na špeditera jer od trenutka kada ga naručitelj angažira špediter mora sve organizirati kako bih roba sigurno stigla do primatelja.

LITERATURA

- [1] S. A. Nayem, Freight Forwarding Industry: Function, Economic Role and Future Market in Bangladesh, Bangladesh: <https://www.researchgate.net/>, 2017..
- [2] Š. M. S. R. Ivaković Čedomir, Špedicija i logistički procesi, Zagreb: Fakultet prometnih znanosti, 2010..
- [3] D. Babić, R. Stanković i I. Bajor, Špediterski poslovi u logističkoj djelatnosti, Zagreb: Fakultet prometnih znanosti, 2020..
- [4] Milena, »Slideshare,« 6 travanj 2014.. [Mrežno]. Available: <https://www.slideshare.net/milenaboogey/havarije-kontejnerskih-brodova>. [Pokušaj pristupa 21 srpanj 2021.].
- [5] N. Brnjac, Intermodalni transportni sustavi, Zagreb: Fakultet prometnih znanosti, 2012..
- [6] »Vector,« 1 Srpanj 2020.. [Mrežno]. Available: <https://www.withvector.com/blog/post/what-is-intermodal-transportation>. [Pokušaj pristupa 22 Srpanj 2021.].
- [7] M. Ceko, »Containex,« 2020. [Mrežno]. Available: <https://www.containex.com/hr/hr/novi-i-rabljeni?id=ang00000216>. [Pokušaj pristupa 22 Srpanj 2021.].
- [8] »Državni zavod za statistiku,« [Mrežno]. Available: <https://www.dzs.hr/>. [Pokušaj pristupa 22 Srpanj 2021.].
- [9] »Eurostat,« [Mrežno]. Available: <https://ec.europa.eu/eurostat>. [Pokušaj pristupa 22. Srpanj 2021.].

- [10] A. Hürzeler, *Fiata*, Glattbrugg : FIATA.
- [11] »DHL,« [Mrežno]. Available: <https://www.dhl.com/hr-hr/home/nasi-odjeli/teret/korisnicka-podraska/incoterms-2020.html>. [Pokušaj pristupa 24 Srpanj 2021.].
- [12] »Hapag-Lloyd,« [Mrežno]. Available: <https://www.hapag-lloyd.com/en/services-information/cargo-fleet/container/40-standard-high-cube.html>. [Pokušaj pristupa 27 Srpanj 2021.].
- [13] »UNCTAD,« 7 kolovoz 2019.. [Mrežno]. Available: <https://unctad.org/news/shanghai-tops-ranking-worlds-best-connected-ports>. [Pokušaj pristupa 28 Srpanj 2021.].

POPIS SLIKA

Slika 1. Havarija kontejnerskog broda.....	19
Slika 2. 20 stopni kontejner.....	22
Slika 3. 40 stopni high cube kontejner	43
Slika 4. Manipulacijska sredstva u luci Shangai.....	44

POPIS TABLICA

Tablica 1. Prikaz prevožene robe različitim vrstama prijevoza u RH	23
Tablica 2. Korištenje intermodalnog transporta u EU u milijunima tonskih kilometara..	28
Tablica 3 . Korištenje intermodalnog transporta u EU u tisućama tona	30
Tablica 4. Podatci o robi koja se prevozi	42

POPIS GRAFIKONA

Grafikon 1. Prijevoz robe u tisućama tona, apsolutna struktura	24
Grafikon 2. Prijevoz robe u tisućama tona prema vrsti prijevoza, relativna struktura ...	25
Grafikon 3. Prijevoz robe u milijunima tkm prema vrsti prijevoza, apsolutna struktura.	26
Grafikon 4. Prijevoz robe u milijunima tkm prema vrsti prijevoza, relativna struktura...	27
Grafikon 5. Hrvatski udio korištenja intermodalnog prijevoza s obzirom na cjelokupno korištenje u EU	29
Grafikon 6. Hrvatski udio korištenja intermodalnog prijevoza s obzirom na cjelokupno korištenje u EU u tisućama tona.....	31

POPIS KRATICA

1. **AWB** (Air Waybill) – prijevozna isprava u međunarodnom zrakoplovnom prijevozu robe
2. **CIM** (Contrat de transport International ferroviaire des Marchandises) – Jedinstvena pravila vezanim uz Ugovor o međunarodnom željezničkom prijevozu robe
3. **CMR** (Contrat de transport international de Marchandises par Route) – prijevozna isprava u međunarodnom cestovnom prijevozu robe
4. **COTIF** - Konvencija o međunarodnom prijevozu željeznicom
5. **FCR** (Forwarders Certificate of Receipt) - FIATA špediterska potvrda
6. **FCT** (Forwarders Certificate of Transport) - špediterska transportna potvrda
7. **FWR** (Warehouse Receipt) - skladišna potvrda
8. **FBL** (negotiable FIATA Multimodal Transport Bill of Lading) - prenosiva FIATA teretnica za intermodalni prijevoz
9. **SDT** (Shippers Declaration for the Transport of Dangerous Goods) - potvrda pošiljatelja o prijevozu opasne robe
10. **FFI** (Forwarding Instructions) - špediterske instrukcije
11. **INCOTERMS** (International Commercial Terms) - međunarodna pravila za tumačenje trgovinskih termina
12. **EXW** ("ex works") - iz tvornice, "franko" tvornica
13. **FCA** (franco) - franko prijevoznik uz imenovano mjesto
14. **CPT** (Carriage paid to) - vozarina plaćena do
15. **CIP** (carriage, insurance paid to) - vozarina i osiguranje plaćeni do uz naznaku mjesta odredišta.
16. **DAP** (delivered at place) - isporučeno na mjestu.

17. **DPU** (delivered at place unloaded) – isporučeno na mjesto i istovarena.
18. **DDP** (delivered duty paid) - isporučeno ocarinjeno uz naznaku mjesta odredišta
19. **FAS** (ree alongside ship) - slobodno uz bok broda uz imenovanje luke ukrcaja.
20. **FOB** (free on board) - franko brod uz imenovanu luku ukrcaja/otpreme.
21. **CFR** (cost and freight) - troškovi i vozarina uz imenovanje luke odredišta.
22. **CIF** (cost, insurance, freight) - trošak osiguranje i vozarina uz naznaku mjesta/luke odredišta.

POPIS PRILOGA

Prilog 1. Ponuda špeditera

From: ING-DOOR-Saša <ingdoordoo@gmail.com>
Sent: 25. veljače 2021. 13:06
To: [REDACTED]
Subject: Re: 40'HC Shanghai-Zagreb

Poštovana,
prihvaćamo Vašu ponudu, molim kontaktirajte proizvođača.
Lp.

So ,please kindly ask you shipping forwarder contact me for **delivery**.

KATE sales manager
kate@xufengmy.com

COMPANY: WUXI XUFENG DOOR MANUFACTURE
ADDRESS: Donggang Town, Wuxi City, Jiangsu
TEL: 086-510-88350999
PHONE/WHATSUP/0086-13861865131

uto, 23. velj 2021. u 13:28

[REDACTED] napisao je:

Poštovani g.Saša

Nastavno na tel.razgovor za prijevoz garažnih vrata u 40'HC kontejneru na relaciji FOB Shanghai-Zagreb u mogućnosti smo ponuditi Vam kako slijedi:

USD 7855,00 -za 1/40'HC – pomorska vozarina FOB Shanghai-Rijeka

EUR 180,00/ THC u luci Rijeka

EUR 70,00/B/L - iskup B/Z

EUR 520,00/ctr – kamionski prijevoz Rijeka-Zagreb-Rijeka, lučki špediter i organizacija prijevoza

Pomorska vozarina valjana je do 14.03.21. ukrcano na brod

U navedene cijene nije uključeno transportno osiguranje robe, PDV na domaćoj relaciji, troškovi eventualnih inspekcijских službi na cijelom prijeznom putu, troškovi eventualnih danguba, ležarina, skladišnina i sl, troškovi prema posebnom zahtjevu.

Kamionska vozarina valjana je do max btto težine robe do 26 t uključujući tara kontejnera.

Sva drvena ambalaža mora biti tretirana i označena međunarodnim IPPC (NN br. 40 od 29.03.2005).

Plaćanje avansno, prije dostave robe u Vaše skladište u Zagrebu.

Prilog 2. FBL dokument

Shipper WUXI XUFENG DOOR INDUSTRY MANUFACTURING CO., LTD LIQUO DEVELOPING PARK, DONGGANG TOWN, XISHAN DISTRICT, WUXI, JIANGSU, P.R. CHINA	<h1 style="margin: 0;">BILL OF LADING</h1> <p style="margin: 0;">ORIGINAL</p> <div style="text-align: right; border: 1px solid black; padding: 2px; width: fit-content; margin: 0 auto;"> Bill/Lading Number SHLS01773077 </div> <p style="text-align: center; margin: 10px 0;"> FMC: 000483NF </p> <p style="font-size: small; text-align: center;">ORIGINAL BILL REQUIRED AT DESTINATION</p> <p style="font-size: x-small;">The Carrier received the goods in apparent good order and condition, unless otherwise specified, for carriage to the place as agreed above subject to the terms of this Bill of Lading including those on the back page. IN ACCEPTING THIS BILL OF LADING, the shipper, consignee and owner of the Goods agree to be bound by all of its stipulations, exceptions and conditions written, printed, and stamped on the front and back pages of this Bill of Lading, any local customs privileges to the contrary notwithstanding. The particulars given below as stated by the shipper and the weight, measure, quantity, condition, contents and value of the Goods are unknown to the Carrier. In WITNESS whereof one (1) original Bill of Lading has been signed if not otherwise stated below, the same being accomplished the other(s), if any to be void, if required by the Carrier. One (1) original Bill of Lading must be surrendered duly endorsed in exchange for the Goods or delivery order.</p>
Consignee (if 'To Order' so Indicate) ING-DOOR D.O.O. I SAVICA 131, 10000 ZAGREB, CROATIA WAREHOUSE (DELIVERY ADDRESS): IVEKOVIĆEVA 4, 10000 ZAGREB, CROATIA	
Notify party (No claim shall attach for failure to notify) THE SAME AS CONSIGNEE	

Vessel EVER STRONG / 095W		Port of Loading SHANGHAI, CHINA		Excess Value Declaration <small>Refer to Clause 11(4) - (5) on reverse side</small>															
Port of Discharge RIJEKA, CROATIA		Destination (if on-carriage) RIJEKA, CROATIA		Freight Payable at: RIJEKA, CROATIA															
Marks and Numbers N/M		Number and Kind of packages / Description of Goods 1 x 40HC CONTAINER STC 399 Carton(s) GARAGE DOOR OPENER		No. of Originals 3 (THREE)															
				<table style="width: 100%; border: none;"> <tr> <td style="border: none;">Gross Weight</td> <td style="border: none;">Measurement</td> </tr> <tr> <td style="border: none; text-align: center;">Kgs.</td> <td style="border: none; text-align: center;">M³</td> </tr> <tr> <td style="border: none; text-align: center;">17154 KG</td> <td style="border: none; text-align: center;">67.7 M3</td> </tr> </table>		Gross Weight	Measurement	Kgs.	M ³	17154 KG	67.7 M3								
Gross Weight	Measurement																		
Kgs.	M ³																		
17154 KG	67.7 M3																		
SEKO INTERNATIONAL FREIGHT FORWARDING (SHANGHAI) CO., LTD. AS AGENT FOR THE CARRIER SEKO WORLDWIDE LLC																			
Container Seals APIIU6544266 P8962269 399 CTN 17154 KG GEN		<table style="width: 100%; border: none;"> <tr> <td style="border: none;">Type</td> <td style="border: none;">Weight</td> <td style="border: none;">Tare</td> <td style="border: none;">Gross</td> <td style="border: none;">Volume</td> <td style="border: none;">Packages</td> <td style="border: none;">Mode</td> </tr> <tr> <td style="border: none; text-align: center;">40HC</td> <td style="border: none; text-align: center;">17154 KG</td> <td style="border: none; text-align: center;">0 KG</td> <td style="border: none; text-align: center;">17154 KG</td> <td style="border: none; text-align: center;">67.7 M3</td> <td style="border: none; text-align: center;">399 CTN</td> <td style="border: none; text-align: center;">CY/CY*</td> </tr> </table>		Type	Weight	Tare	Gross	Volume	Packages	Mode	40HC	17154 KG	0 KG	17154 KG	67.7 M3	399 CTN	CY/CY*		
Type	Weight	Tare	Gross	Volume	Packages	Mode													
40HC	17154 KG	0 KG	17154 KG	67.7 M3	399 CTN	CY/CY*													

TELEX RELEASED

INCOTERM: FOB SHIPPED ON BOARD 26-Mar-21		Conso# Ref: C01150609 *Shipper Load Count and Sealed	
Bill of Lading must be surrendered to: SAMER & CO. SHIPPING D.O.O. PETRA ZRINSKOG 85 VELIKA GORICA HR-10410 CROATIA Phone: +385 1 2092 331		Freight Details, Charges, etc.	
Place and Date of Issue SHANGHAI, CHINA 26-Mar-21			
Place of Receipt SHANGHAI, CHINA	Place of Delivery RIJEKA, CROATIA		
LAW AND JURISDICTION CLAUSE The Contract evidenced by or contained in this Bill of Lading shall be governed by the law in China and any claim or dispute arising hereunder or in connection herewith shall without prejudice to the Carrier's rights to commence proceedings in any other jurisdiction be subject to the jurisdiction of the Courts of China		Total No. of Packages (In words) ONE CONTAINER(S)	
		Note The Merchant's attention is called to the fact that according to Clauses 10, 11 and 12 of this Bill of Lading, the liability of the Carrier is, in most cases, limited in the respect of loss of or damage to the goods and delay.	

Prilog 3. Dispozicija

DISPOZICIJA - Zaprimljena				JADRANSKA VRATA d.d.							
naslovnica ZAGREBSPEĐ d.o.o. Vodovodna 29a 10 000 Zagreb OIB: 02573674713		brodara CMA CGM S.A. FRANCE 4 QUAI DARENC 13 235 MARSEILLE Codex 01		agent CMA CGM CROATIA POMORSKA AG Zrjava Fasizma 2 / 2nd Floor 51 000 RIJEKA		referent DIANA FUČAK brod EVER STRONG broj putovanja brodara 095W		pozicija 507-151-189 datum 30.04.2021 broj ticanja			
Rb	Kontejner	Tip	Tez. kont.	Zemlja polazišta	Zemlja odredišta	Ul. dispozicija	Booking Br				
	Plomba		Opis robe	Tez. robe	Tez. robe	Br. pakiranja	MRN ili Carinski broj	Status	IMO		
1	APHU6544266 P8962269	45G1	4.000,00	CN	HR	21048386 17.154,000	399	21HR060178T0180261	T1		
Doors/windows and their frames and thresholds for doors, wata i prozori											
Napomena											
OVAJ DOKUMENT IZRADEN JE ELEKTRONSKOM OBRADOM PODATAKA I VRIJEDI RE7 POTPISA I PEČATA				Sredstvo KAMION-	Manipulacija T-V	Dispozicija 21048669	FE F	C. dokument K-447 7086	C. dokument K-417	Izrađena 3.5.2021.	str. 1

Prilog 4. T1 dokument

T

CARINJENJE NA KAMIONU

21HR060178T0180261

PRATEĆA PROVOZNA SIGURNOSNA ISPRAVA	Pošiljatelj / Izvoznik (2) Br. --- WUXI XUFENG DOOR INDUSTRY MANUFACTURING CO.,LTD, LIGUO DEVELO CN JIANGSU		DEKLARACIJA (1) T1 Cetali IPO (S32) C		MRN 21HR060178T0180261 1893
	Primatelj (8) Br: HR13344879950 ING-DOOR d.o.o. I. Savica 131 HR 10000 Zagreb		Obrasci (3) 001 2 Sig. dekl. (S00) S		
	Datum i vrijeme dolaska u prvo mjesto dolaska na carinsko područje (S12)		Stavke (8) 1 Ukupno paketa (6) 399 Bruto masa (kol./35) 1714		
	Šifra načina plaćanja prijevoznih troškova (S29) ---		Referentni broj (7) 30562		
	Identitet i nacionalnost prijevoznog sredstva pri polasku (18) R1422UP/R18043D HR		Povratni se primjerak mora dostaviti carinarnici.		
	Identitet i nacionalnost aktivnoga prijevoznog sredstva koje prelazi granicu (21) R1422UP/R18043D HR		C. Šifra zemlje otpreme / izvoza (15) CN Šifra zemlje prihvata (17) HR		
	Vrsta prijevoza na granici (25) 3 Mjesto robe (30)		Druge nezgode tijekom prijevoza		POTVRDA NADLEŽNIH TIJELA (3)
	Mjesto utovara (S17) HR060178 Mjesto istovara (S18) HR030562		Detalji i poduzete mjere (56)		
	Referentni broj prijevoza (S10)		Šifra zemlje (zemalja) preko kojih se odvija provoz (S13) CN/ HR		
	Primatelj (sigurnost) (S06) Br. HR13344879950 ING-DOOR d.o.o. I. Savica 131 HR 10000 Zagreb		Pošiljatelj (sigurnost) (S04) Br. WUXI XUFENG DOOR INDUSTRY MANUFACTURING CO.,LTD, LIGUO DEVELO CN JIANGSU		
Prijevoznik (S07) Br. SMS-TRANS RIJEKA HR 51000 RIJEKA		Broj plombe (S28) 1			
Mjesto i zemlja		Mjesto i zemlja			
Identitet i nacionalnost novog prijevoznog sredstva.		Identitet i nacionalnost novog prijevoznog sredstva.			
KTR: ☐ (1) Identitet novog kontejnera.		KTR: ☐ (1) Identitet novog kontejnera.			
(1) Upisati 1 ako DA i 0 ako NE		(1) Upisati 1 ako DA i 0 ako NE			
Novo plombe: Broj: Identitet: Potpis: Pečat:		Novo plombe: Broj: Identitet: Potpis: Pečat:			
☐ Podaci već evidentirani u sustavu.		☐ Podaci već evidentirani u sustavu.			
Glavni obveznik / Nositelj TIR-a (50) Br. HR02573674713 ZAGREBŠPED, d.o.o. Vodovodna 20 a HR 10000 Zagreb		OTPREMNA CARINARNICA (C) HR060178 SLUŽBA ZA RGP LUKA RIJEKA 04.05.2021			
Planirane carinarnice provoza (i zemlja) (S1)		Sifra 0			
Jamstvo na vrijednost (52) 08HR0110020000924		Određena carinarnica (i zemlja) (53) HR030562 SLUŽBA ZA RGP ZAPADNI			
KONTROLA OTPREMNE CARINARNICE (1) Rezultat: A2 Smatra se zadovoljavajućim Stavljene plombe. Identitet: P8962269		KONTROLA ODREĐIŠNE CARINARNICE (1) Datum dolaska Pregled plombi. Napomene		Povratni primjerak poslati dana nakon registracije pod brojem Potpis: Pečat:	
Rok predaje (datum): 20210511		Broj: 1			

1002/2018/0072/2 / HR02573674713

ZAGREBŠPED

Prilog 5. Međunarodni tovarni list - CMR

D

1 Pošiljalac (ime, adresa, zemlja) Expéditeur (nom, adresse, pays) WUXI XUFENG DOOR INDUSTRY MANUFACTURING CO.,LTD, LIGUO DEVELO CN - JIANGSU Kina			MEDUNARODNI TOVARNI LIST LETTRE DE VOITURE INTERNATIONALE CMR No: 6544266 Na ovaj prijevoz će se primjeniti Konvencija o ugovoru za međunarodni prijevoz robe cestom, bez obzira na bilo koje suprotne propise. Ce transport est soumis, nonobstant toute clause contraire à la Convention relative au contrat de transport international de marchandises par route (CMR).																																										
2 Primalac (ime, adresa, zemlja) Destinataire (nom, adresse, pays) ING-DOOR d.o.o. I SAVICA 131 HR - 10000 ZAGREB Hrvatska			16 Prijevoznik (ime, adresa, zemlja) Transporteur (nom, adresse, pays) SMS-TRANS RIJEKA HR - 51000 RIJEKA HRVATSKA RI422UP/RI8043D																																										
3 Mjesto isporuka (mjesto, zemlja, datum) Lieu et date de la prise en charge de la marchandise (lieu, pays, date) ING-DOOR d.o.o., Nekovićeva 4, ZAGREB			17 Ostali prijevoznici (ime, adresa, zemlja) Transporteurs successifs (nom, adresse, pays)																																										
4 Mjesto i datum preuzimanja robe na prijevoz (mjesto, zemlja) Lieu et date de la prise en charge de la marchandise (lieu, pays) LUKA RIJEKA, 04.05.2021.			18 Primjedbe i ograničenja prijevoznika Reserves et observations du transporteur VIA RGP ZAPADNI KOLODVOR ZAGREB																																										
5 Popratne liste Documents annexes RAČUN 2021WM009																																													
6 Oznaka i broj Marquée et numéro APHU6544266		7 Broj koleta Nombre des colis 399	8 Vrsta ambalaže Nature de l'emballage Karton	10 Statistički broj No. statistique	11 Bruto težina, kg Poids brut, kg 17154,000	12 Zapremina, m3 Volume m3																																							
9 Vrsta robe Designation des marchandises GARAŽNA VRATA, MEHANIZAM ZA OTVARANJE GARAŽNIH VRATA S MOTOROM																																													
13 Uputstva pošiljalca (za carinske i druge radnje) Instructions de l'expéditeur PRAZAN CTN ČIST I BEZ MIRISA NA ŠKRILJEVO		19 Posebni dogovori Conventions particulières																																											
14 Odredbe o plaćanju vozarine Prescriptions d'affranchissement ☐ Plaća pošiljalac/Franco ☐ Plaća primalac/Non Franco		20 Plaća À payer par <table border="1"> <thead> <tr> <th>Prijevoznik</th> <th>Pošiljalac</th> <th>Valuta</th> <th>Primalac</th> </tr> <tr> <th>Expéditeur</th> <th>Expéditeur</th> <th>Monnaie</th> <th>Le destinataire</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Prijevoznik troškovi</td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>Pris transport</td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>Snižanje/Reductions</td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>Dotatak/Soide</td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>Dodatak/Supplements</td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>Ostali troškovi</td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>Frais accessoires</td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>TOTAL</td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> </tbody> </table>				Prijevoznik	Pošiljalac	Valuta	Primalac	Expéditeur	Expéditeur	Monnaie	Le destinataire	Prijevoznik troškovi				Pris transport				Snižanje/Reductions				Dotatak/Soide				Dodatak/Supplements				Ostali troškovi				Frais accessoires				TOTAL			
Prijevoznik	Pošiljalac	Valuta	Primalac																																										
Expéditeur	Expéditeur	Monnaie	Le destinataire																																										
Prijevoznik troškovi																																													
Pris transport																																													
Snižanje/Reductions																																													
Dotatak/Soide																																													
Dodatak/Supplements																																													
Ostali troškovi																																													
Frais accessoires																																													
TOTAL																																													
21 Ispostavljeno u Etalbé a Rijeka		15 Poduzeca Remboursement dana 04.05.2021 le																																											
22 Potpis i pečat pošiljalca Signature et timbre de l'expéditeur		23 Potpis i pečat prijevoznika Signature et timbre de transporteur		24 Pošiljku preuzeo Marchandises reçues Mjesto Lieu dana le																																									

Sa despotim odredbama, prihvaćam da mora poslati prijevoznik
 Les présentes conditions acceptent que l'expéditeur doit
 19 x 21 x 22
 vopisati...
 v compris les
 1-15
 A remplir sous la responsabilité de l'expéditeur.

U slučaju opterećenja, težina, sadržaj, vrijednost, pakiranje, u slučaju navedenih podataka se mora poštovati i carine, ukoliko su, a ako su izostali, izostali ADR
 En cas de marchandises surchargées, poids, contenu, valeur, emballage, en cas de données mentionnées ci-dessus, le poids, le contenu et le car sont soumis, le poids, ADR.

Prilog 6. Dispozicija za izravno zastupanje u uvozu

UVOZNIK: 13344879950, ING-DOOR D.O.O., I SAVICA 131, Zagreb
OIB, naziv i mjesto
DARIO CVETKOVIĆ, 44243002647, 098 841 425, ingdoordoo@gmail.com
odgovorna osoba, OIB, telefon, fax, e-mail

Dispozicija za izravno zastupanje u uvozu br. _____

1. Broj ugovora ili narudžbe i datum: _____
2. Prodavatelj: WUXI XUFENG DOOR INDUSTRY MANUFACTURING CO.LTD., WUXI, XISHAN DISTRICT, K
točan naziv i adresa
3. Primatelj: ING-DOOR D.O.O., I SAVICA 131, Zagreb
točan naziv i adresa, telefon, fax, odgovorna osoba
4. Vrijednost robe iz računa / ugovora: 39510,00 USD
5. Paritet prema INCOTERMS-u: FOB SHANGHAI
6. Trgovački naziv robe na stranom i hrvatskom jeziku (vrsta i kakvoća) i tarifni broj iz Carinske tarife:
730830000-GARAŽNA VRATA; 8501310099-ELEKTROMOTOR ZA GARAŽNA VRATA
7. Količina robe: u jedinici mjere: _____ bruto težina: 17154,00 kg
broj koleta i vrsta: _____ 0 obujam/dimenzija: _____
8. Mjesto carinjenja: _____
9. Vrsta transporta: Pomorski prijevoz
cestovni, željeznički, zračni, pomorski, kombinirani, zbirni, pošta
10. Roba osigurana (ne/da): _____ Relacija: _____ Rizik: _____
osigurana vrijednost: _____ osiguravatelj i broj police: _____
11. Datum i mjesto preuzimanja robe: _____
12. Pravilo za utvrđivanje carinske vrijednosti: CZZ i CT
Da li su kupac i prodavatelj povezani i da li postoje ograničenja za kupca glede raspodjele robe
13. Zemlja podrijetla: Kina Zemlja uvoza: Kina Zemlja plaćanja: _____
14. Carinske olakšice (oslobodjenja, preferencijali...): _____
15. Vrsta carinskog postupka / namjena uvoza: REDOVAN UVOZ
16. Broj i datum nadzorne knjige: _____
17. Carinska garancija (izdavatelj i broj): 10006 - 11002/2018/0072/2/HR02573674713
18. Za pomorsku otpremu: Ukrcavatelj: _____ Luka ukrca: _____ Odredišna luka: _____
19. Dodatne upute: OBRAČUNSKI PDV
20. Carinske i ostale pristojbe plaća: 13344879950, ING-DOOR D.O.O., I SAVICA 131, Zagreb
OIB, naziv i adresa, izro račun

U smislu članka 18. stavka 1. Carinskog zakonika Unije, ova dispozicija je ujedno punomoć za **IZRAVNO ZASTUPANJE** tojmi otpremnik: **02573674713, Zagrebšped d.o.o., vodovodna 20 a, Zagreb, Hrvatska**
Podaci o ovlaštenom carinskom otpremniku, OIB, naziv i adresa
Ovlaštenik je ovlašten za poduzimanje svih radnji u postupku koji vodi Carinska uprava.
U odnosu na carinske deklaracije, uvoznik je odgovoran za plaćanje carinskog duga koji prođe iz carinske deklaracije.

PRILOZI: račun prodavatelja broj: 2021WM009/05.01.2021.,930-
prijevozni dokumenti: SH1S01773077/26.03.2021.
EUR:
ostalo: _____

Potpis i žig odgovorne osobe:

ING-DOOR D.O.O.

Dario Cvetković
ING-DOOR d.o.o.
Zagreb

Prilog 7. Carinska deklaracija - prva stranica

EUROPSKA ZAJEDNICA		1 DEKLARACIJA		A CARINARNICA ODREDIŠTA HR030562 RGP ZAP.KOLODVOR 05.05.2021 09:24:15		
8 Primjerak za primatelja/uvoznika	2 Pošiljatelj/izvoznik WUXI XUFENG DOOR INDUSTRY MANUFACTURING CO.LTD. XISHAN DISTRICT 214000, WUXI, CN Indikator AEO: 0 - NE		Br: ---		3 Obrasci 001 002	
	8 Primatelj ING-DOOR d.o.o. I. Savica 131 10000, Zagreb, HR Indikator AEO: 0 - NE		Br: HR13344879950		4 Tov. listovi 	
	14 Deklarant/Zastupnik [2] ZAGREBSPEĐ, d.o.o. Vodovodna 20 a 10000, Zagreb, HR Indikator AEO: 1 - DA		Br: HR02573674713		5 Stavke 2	
	18 Identitet i nacionalnost prijevoznog sredstva u dolasku RI422UP, RI8043D		19 KTR 1		6 Broj koleta 399	
	21 Identitet i nacionalnost aktivnog prijevoznog sredstva koje prelazi granicu HR		20 Uvjeti isporuke FOB SHANGHAI		7 Referentni broj ---	
	25 Vrsta pr. na gra. 1		26 Vrsta pr. u unut. 3		9 Osoba odgovorna za financijsko poravnavanje	
	29 Carinarnica ulaska HR060178		30 Mjesto robe KONTEJNER NA KAMIONU		10 Prva odr. z. ---	
	31 Pakiranje i opis robe		32 Br.		11 Zemlja trg. ---	
	44 Posebne primjedbe /ovriješeni dokumenti /uvjerenja i dozvole		44/1 Instrument osiguranja: (J0006) (11002/2018/0072/2/HR02573674713)		12 Podaci o vrijednosti 13 ZPP	
	47 Obračun davanja		48 Odgodeno plaćanje		15 Zemlja otpreme/izvoza Kina	
51 Predvid. carinarn. provoza (i zemlje)		52 Osiguranje ne vrijedi za		16 Zemlja podrijetla Hrvatska		
52 Osiguranje ne vrijedi za		53 Određišna carinarnica (i zemlja)		17 Zemlja odredišta HR		
54 Mjesto i datum		55 Određišna carinarnica (i zemlja)		18 Identitet i nacionalnost prijevoznog sredstva u dolasku HR02573674713		
55 Određišna carinarnica (i zemlja)		56 Mjesto i datum		19 KTR 1		
56 Mjesto i datum		57 Mjesto i datum		20 Uvjeti isporuke FOB SHANGHAI		
57 Mjesto i datum		58 Mjesto i datum		21 Identitet i nacionalnost aktivnog prijevoznog sredstva koje prelazi granicu HR		
58 Mjesto i datum		59 Mjesto i datum		22 Valuta i ukupan iznos iz fakture USD 39.510,00		
59 Mjesto i datum		60 Mjesto i datum		23 Tečaj valute 6.30317800		
60 Mjesto i datum		61 Mjesto i datum		24 Vrsta posla 1 1		
61 Mjesto i datum		62 Mjesto i datum		28 Financijski i bankovni podaci		
62 Mjesto i datum		63 Mjesto i datum		33 Tarifna oznaka		
63 Mjesto i datum		64 Mjesto i datum		34 Sif. zem. podr. a		
64 Mjesto i datum		65 Mjesto i datum		35 Bruto masa (kg) 17.154,000		
65 Mjesto i datum		66 Mjesto i datum		36 Prefer. 1		
66 Mjesto i datum		67 Mjesto i datum		37 Postupak		
67 Mjesto i datum		68 Mjesto i datum		38 Neto masa (kg)		
68 Mjesto i datum		69 Mjesto i datum		39 Kvota		
69 Mjesto i datum		70 Mjesto i datum		40 Isprava/prethodni dokument		
70 Mjesto i datum		71 Mjesto i datum		41 Posebna mjerna jedinica		
71 Mjesto i datum		72 Mjesto i datum		42 Vrijednost stavke		
72 Mjesto i datum		73 Mjesto i datum		43 MV		
73 Mjesto i datum		74 Mjesto i datum		Sifra		
74 Mjesto i datum		75 Mjesto i datum		45 Prilagodavanje HRK		
75 Mjesto i datum		76 Mjesto i datum		46 Statistička vrijednost		
76 Mjesto i datum		77 Mjesto i datum		8 POJEDINOSTI O OBRACUNU		
77 Mjesto i datum		78 Mjesto i datum		LRN: 0257367471321125338472		
78 Mjesto i datum		79 Mjesto i datum		Datum puštanja robe: 05.05.2021.		
79 Mjesto i datum		80 Mjesto i datum		Dodatno jamstvo: 0,00 HRK		
80 Mjesto i datum		81 Mjesto i datum		Datum plaćanja davanja:		
81 Mjesto i datum		82 Mjesto i datum		83 Mjesto i datum		
82 Mjesto i datum		84 Mjesto i datum		84 Mjesto i datum		
84 Mjesto i datum		85 Mjesto i datum		85 Mjesto i datum		
85 Mjesto i datum		86 Mjesto i datum		86 Mjesto i datum		
86 Mjesto i datum		87 Mjesto i datum		87 Mjesto i datum		
87 Mjesto i datum		88 Mjesto i datum		88 Mjesto i datum		
88 Mjesto i datum		89 Mjesto i datum		89 Mjesto i datum		
89 Mjesto i datum		90 Mjesto i datum		90 Mjesto i datum		
90 Mjesto i datum		91 Mjesto i datum		91 Mjesto i datum		
91 Mjesto i datum		92 Mjesto i datum		92 Mjesto i datum		
92 Mjesto i datum		93 Mjesto i datum		93 Mjesto i datum		
93 Mjesto i datum		94 Mjesto i datum		94 Mjesto i datum		
94 Mjesto i datum		95 Mjesto i datum		95 Mjesto i datum		
95 Mjesto i datum		96 Mjesto i datum		96 Mjesto i datum		
96 Mjesto i datum		97 Mjesto i datum		97 Mjesto i datum		
97 Mjesto i datum		98 Mjesto i datum		98 Mjesto i datum		
98 Mjesto i datum		99 Mjesto i datum		99 Mjesto i datum		
99 Mjesto i datum		100 Mjesto i datum		100 Mjesto i datum		

Status: **Deklaracija završena**
Datum zadnje izmjene: **05.05.2021.**

ispis elektroničke deklaracije u skladu s čl. 223. Uredbe Komisije 2454/93.

Prilog 8. Carinska deklaracija - druga stranica

EUROPSKA ZAJEDNICA		1 DEKLARACIJA		A CARINARNICA ODREĐISTA																					
8 Primatelj ING-DOOR d.o.o. I. Savica 131 10000, Zagreb, HR Indikator AEO: 0 - NE		Br: HR13344879950		MRN: 21HR030562U0044568 																					
		3 Obrasci 002 002		BIS 8																					
2 Pošiljatelj/izvoznik Br: ---		33 Tarifna oznaka 73083000 00		15 Sif. zem. otp./izv. ---																					
		32 Br. st. 1																							
31 Pakiranje i opis robe Oznake i brojevi - kontejner (br.) - broj i vrsta (399 PK.) (APHU6544266) GARAŽNA VRATA		34 Sif. zem. podr. a CN b		35 Bruto masa (kg) 36 Prefer. 100																					
		37 Postupak 4000		38 Neto masa (kg) 15.695,00																					
		39 Kvota																							
		40 Isprava/prethodni dokument (X 337 30562/440/1893/2021)																							
		41 Posebna mjerna jedinica (135,000 NAR)																							
		42 Vrijednost stavke 20.925,00		43 MV 1																					
		46 Statistička vrijednost 177.131,94																							
44 Posebne primjedbe /priloženi dokumenti /uvjerenja i dozvole (CV010)(45.237,94) (PV001)(5.362,52) (CV001)(177.131,94) (N380)(2021WM009/05.01.2021.) (Y025)(HRAEOC4130114190034) (4PDV)(R91/11002/000007/2020/444444444444) (N705)(SH1S01773077/26.03.2021.) (Y926)(BB) (N325)(930-1107/03.05.2021.) (N730)(6544266/04.05.2021.) (N934)(BB)		47 Obračun davanja <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th>Vrsta</th> <th>Osnovica</th> <th>Stopa</th> <th>Iznos</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>A00</td> <td>177.131,94</td> <td>0</td> <td>0,00</td> </tr> <tr> <td>B00*</td> <td>182.494,46</td> <td>25</td> <td>45.623,62</td> </tr> <tr> <td colspan="2">Uk iznos duga:</td> <td>HRK</td> <td>45.623,62</td> </tr> <tr> <td colspan="2">Uk. iznos dod. jamstva:</td> <td>HRK</td> <td>0,00</td> </tr> </tbody> </table>				Vrsta	Osnovica	Stopa	Iznos	A00	177.131,94	0	0,00	B00*	182.494,46	25	45.623,62	Uk iznos duga:		HRK	45.623,62	Uk. iznos dod. jamstva:		HRK	0,00
Vrsta	Osnovica	Stopa	Iznos																						
A00	177.131,94	0	0,00																						
B00*	182.494,46	25	45.623,62																						
Uk iznos duga:		HRK	45.623,62																						
Uk. iznos dod. jamstva:		HRK	0,00																						
		2 Pošiljatelj/izvoznik Br: ---		33 Tarifna oznaka 85013100 99																					
		32 Br. st. 2																							
31 Pakiranje i opis robe Oznake i brojevi - kontejner (br.) - broj i vrsta (0 PK.) (APHU6544266) ELEKTROMOTOR ZA GARAŽNA VRATA		34 Sif. zem. podr. a CN b		35 Bruto masa (kg) 36 Prefer. 100																					
		37 Postupak 4000		38 Neto masa (kg) 1.365,000																					
		39 Kvota																							
		40 Isprava/prethodni dokument (X 337 30562/440/1893/2021)																							
		41 Posebna mjerna jedinica (135,000 NAR)																							
		42 Vrijednost stavke 18.585,00		43 MV 1																					
		46 Statistička vrijednost 121.078,92																							
44 Posebne primjedbe /priloženi dokumenti /uvjerenja i dozvole (CV010)(3.934,36) (PV001)(466,38) (CV001)(121.078,92) (N380)(2021WM009/05.01.2021.) (Y025)(HRAEOC4130114190034) (4PDV)(R91/11002/000007/2020/444444444444) (N705)(SH1S01773077/26.03.2021.) (N325)(930-1107/03.05.2021.) (N730)(6544266/04.05.2021.) (N934)(BB)		47 Obračun davanja <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th>Vrsta</th> <th>Osnovica</th> <th>Stopa</th> <th>Iznos</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>A00</td> <td>121.078,92</td> <td>2,7</td> <td>3.269,13</td> </tr> <tr> <td>B00*</td> <td>124.814,4308</td> <td>25</td> <td>31.203,61</td> </tr> <tr> <td colspan="2">Uk iznos duga:</td> <td>HRK</td> <td>34.472,74</td> </tr> <tr> <td colspan="2">Uk. iznos dod. jamstva:</td> <td>HRK</td> <td>0,00</td> </tr> </tbody> </table>				Vrsta	Osnovica	Stopa	Iznos	A00	121.078,92	2,7	3.269,13	B00*	124.814,4308	25	31.203,61	Uk iznos duga:		HRK	34.472,74	Uk. iznos dod. jamstva:		HRK	0,00
Vrsta	Osnovica	Stopa	Iznos																						
A00	121.078,92	2,7	3.269,13																						
B00*	124.814,4308	25	31.203,61																						
Uk iznos duga:		HRK	34.472,74																						
Uk. iznos dod. jamstva:		HRK	0,00																						

Sveučilište u Zagrebu
Fakultet prometnih znanosti
10000 Zagreb
Vukelićeva 4

IZJAVA O AKADEMSKOJ ČESTITOSTI I SUGLASNOST

Izjavljujem i svojim potpisom potvrđujem kako je ovaj _____ završni rad
isključivo rezultat mog vlastitog rada koji se temelji na mojim istraživanjima i oslanja se na
objavljenu literaturu što pokazuju korištene bilješke i bibliografija.
Izjavljujem kako nijedan dio rada nije napisan na nedozvoljen način, niti je prepisan iz
necitiranog rada, te nijedan dio rada ne krši bilo čija autorska prava.
Izjavljujem također, kako nijedan dio rada nije iskorišten za bilo koji drugi rad u bilo kojoj drugoj
visokoškolskoj, znanstvenoj ili obrazovnoj ustanovi.
Svojim potpisom potvrđujem i dajem suglasnost za javnu objavu _____ završnog rada
pod naslovom **Prikaz poslova špedicije u organizaciji intermodalnog prijevoza**
robe
na internetskim stranicama i repozitoriju Fakulteta prometnih znanosti, Digitalnom akademskom
repozitoriju (DAR) pri Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu.

U Zagrebu, 02-09-21

Student/ica:

Filip Župan
(potpis)